

1928 JÚNIUS

ERDÉSZETI LAPOK

LXVII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

6. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő

CZILLINGER JÁNOS

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1928. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek.
(Telefon: Teréz 237—22.)

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

I.

MEGHÍVÓ FELOLVASÓ ÜLÉSRE.

F. é. június hó 22-én, pénteken d. u. 5 órakor az Országos Erdészeti Egyesületben (Budapest, V., Alkotmány-u. 6. sz. II. emelet)

dr. *Tuzson János* egyet. ny. r. tanár: *a zalamegyei bükkösök pusztulása* címen bemutatásokkal kapcsolatos előadást tart.

Az egyesület t. tagjait és minden érdeklődőt erre a közérdekű felolvasásra tisztelettel meghívjuk.

Budapest, 1928 június hó 8-án.

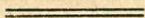
*Az Országos Erdészeti Egyesület
elnöksége.*

II.

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmánya f. é. június 23-án (szombaton) d. u. 5 órakor Budapesten, az egyesület helyiségeiben rendes ülést tart.

III.

Meghívás vidéki közgyűlésre. Szombathely r. t. város részéről az O. E. E. elnökségéhez meghívás érkezett, hogy egyesületünk f. é. közgyűlését szeptember hó első napjaiban ott tartsa meg. A hálára kötelező kedves meghívást igazgatóválasztmányunk fennemlített gyűlésén fogja tárgyalni. Örvendetes, hogy egyesületünk ismét vidéken fogja közgyűlését tarthatni.

Tölgyfiatalosaink felszabadításának kérdése.

A meddő évek sorozata után a közelmúltban több makktérő évünk volt, amelyek nyomán csonka országunkban sok ezer holdon igen szép tölgyalátelepülés keletkezett. A gondos erdőgazda ezeket még alátelepítés útján is lényegesen bővítette s a tölgytenyésztés terén a meddő évek alatt kényszerűen keletkezett hátramaradás így örvendetes módon országszerte elenyészett. Természetesen tarra vágott területek mesterséges úton való erdősítése és a fiatalosoknak tölgygyel való utánpótlása terén is sok történt, ezekre a területekre azonban jelen soraim nem vonatkoznak.

A természetes felújítás utáni törekvés következtében igen nagy, egyenletesen megritkított vágásterületek vártak a felújulásra, illetőleg a felújításra, amely a természet bőséges áldása révén mindenütt ott, ahol ezeknek az egyenletesen megritkított területeknek elgyomosodása még nem haladt nagyon előre, kitűnően sikerült. Hogy saját tapasztalatom alapján konkrét példákat is említsek, pl. a mintegy 25.000 k. holdnyi hercegprimási erdőbirtokon több mint 3000 holdnyi területen vannak eszményi módon felújult vágásterületek, úgyszintén a közalapítványi erdőkben is óriási területeken áll a tölgyfiatalos felett még 0.4—0.6 sűrűségű anyáállomány. A természetes település ezen felül bekövetkezett nagy oly területeken is, amelyek csak igen sokára kerülnek vágásra s ahol ezért az alátelepülés nem lesz idejekorán felszabadítható s ezért lassankint ismét el fog tűnni.

A hazai erdőgazdaság egyik fontos teendője lesz a legközelebbi években, hogy a tölgyfiatalosokat, *kellő megerősödésük után, idejekorán minél nagyobb területen* felszabadítsa. Ennek módjáról kívánok a következőkben elmélkedni.

Erdőgazdáink az új üzemrendezési utasítással kezdeményezett szabadabb gazdálkodás révén vágásaikkal könnyebben mozognak, mint azelőtt, egyben azonban csodálatosan konzervatívek maradtak: fokozatos felújító vágás alatt mást, mint az állományok teljesen *egyenletes* megritkítását úgyszólván sehol sem láttam!

Az egyenletes ritkítás mellett a napfény a vágásterületet mindenütt éri s nyomán az elgyomosodás csakhamar fellép, különösen a jobb talajokon. Már az első vágásfokoknál is nélkülözöm általában *az oldalról árnyékoló sűrűbben tartott állományrészeket*, amelyek a gyomot fékentangják és visszafojtják. Új állományok vágás alá vételénél ezt a szempontot melegen ajánlom szaktársaim figyelmébe, mert az egyenlőtlen ritkításnak, a lékelő vágáshoz való közeledésnek, amely a már meglévő fiatalost felkeresi és a szükséges mértékben felszabadítja, miközben az alátelepülés nélküli részeket egyáltalában nem bántja vagy csak gyengén gyériti, igen szép és sikeres példáira hivatkozhatom, amelyek azonban hazánkban igen ritkák. A meg nem ritkított állományrészekbe oldalról beözönlő s a napnak csak néhány órájára terjedő napfény ott is életrekelti a fiatalost, anélkül, hogy veszedelmes elgyomosodástól kellene tartani.

Amennyire egyenletesen már nagyobb mértékben kiritkított vágásterületen ez még lehetséges, a tölgyfiatalosaink felszabadításánál is nem annyira a záródásnak 2—3 vágásfokban való egyenletes további megbontását, hanem az *egyenlőtlen eljárást* ajánlom, amely egyes részekben teljesen felszabadít és ezzel a szomszédos területeket is bőséges oldalvilágításhoz juttatja, amely a tölgyfiatalost ott több éven át életben tartja. Ez az eljárás egyszerűsíti a kezelést. Nagyobb foltokban teljesen felszabadítja a fiatalost, amely némi oldalárnyékot még élvez és erőteljesen felszökik, anélkül, hogy későbbi felszabadító vágásoknál újabb és újabb termelési és kihozatali sérüléseknek lenne kitéve. Az inkább együttfekvő

termelvényeket is szívesebben veszi a kezelés, mint a nagy területen egyenletesen elszórtak, amelyek kiszállítása és a vágásban való értékesítése is némileg nehezebb.

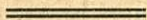
Erdőtenyésztési szempontból pedig főként azért ajánlom az egyenlőtlen használat módszerét, mert meggyőződésem szerint az évi vágástét betartása mellett is nagyobb területen s több évre biztosíthatjuk így a tölgy fiatalos életben maradását, mint egyenletes továbbritkítás esetén, amikor a többszöri termelés és szállítás okozta károk nagyobbak.

Ahol sok a felszabadítandó tölgyfiatalos, ott a közelebbi években újabb területek megbontásától tartózkodni kell, s az üzem súlypontja a tölgyes részek felújulásának idejekorán való felszabadítására helyezendő.

Kérem szaktársaimat, hogy a fennebb röviden vázolt eljárást a helyi viszonyokhoz alkalmazkodó változatban legalább kísérletképpen alkalmazzák és tapasztalataikról az Erdészeti Lapokban majdan akkor, amikor az eredmény meg lesz ítéhető, számoljanak be.

A felszabadított fiatalosok további ápolásánál ott, ahol az alátelepítéseknél a csermakk nagy mértékben felhasználtott, ennek a fafajnak a tölgy javára leendő visszaszorítása lesz a gazdaság feladata.

B. K.

Erdőbirtokosságaink ügyviteléről.

Írta: *Péché Kálmán.*

2. A szavazásra jogosultak jegyzéke.

Az Erdészeti Lapok 1918. évi október 15-én megjelent 19—20. számú füzetében ugyancsak „Erdőbirtokosságaink ügyviteléről“ cím alatt megjelent cikkemben a kezelő-erdőtisztek figyelmét kívántam felhívni az erdőbirtokosságok ügyvitelére, vagyonkezelésére, az e téren felmerülő nagyobb jelentőséggel bíró kérdésekre s egyúttal kidomborítani igyekeztem azokat a szempontokat, amelyek figyelembevételével a felmerülő kérdések közmegnyugvásra intézhetők el.

Cikkem szólott az 1898:XIX. t.-c. II. címének hatálya alá tartozó, kereken 2 millió kat. holdat elfoglaló, közös erdőknek és azok kezelő-erdőtisztjeinek, akik akkor még csonkítatlan Magyarország egész területén szétszórva fejtették ki működésüket s akik a törvény életbelépte óta eltelt két évtized értékes tapasztalatai nyomán már nagyon is tisztában voltak azzal, hogy az erdőbirtokosságok ügyvitelének s attól el nem választható vagyonkezelésének rendszeressége az általános erdőgazdasági érdekek szempontjából is mily nagy jelentőséggel bír, mert az egyszersmind rendszerint biztosítéka szokott lenni az erdővagyon megbecsülésének és végső eredményében az erdőhasználatok törvényszerűségének is.

De hát hol van most ez a kétmilliónyi erdőség s annak kezelőtiszti gárdája?

Bizony-bizony jóformán eltűnt mind a kettő s leírni is fájdalmas, hogy a közös tulajdont képező erdőkből ezidő-

szerint kereken csak 180.000 kat. hold áll a magyar erdőtörvények hatálya alatt.

De akkor érdemes még szót is vesztegetni a közös erdők maroknyi kis maradékára?

Hát nemcsak én hiszem, hanem erős meggyőződésem, hogy mindegyikünk azt tartja, hogy: igenis érdemes, nemcsak azért, mert erdőségeink a reánk erőszakolt határok közt sem veszítettek semmit sem jelentőségükből de azért is, mert, ha mi közös erdeinkről eszmeeserét folytatunk, akkor mi tulajdonképen nem a csonka 180.000 kat. holdról, hanem az érintetlen 2,000.000 kat. holdról beszélünk s arra az időre is gondolunk, amikor ismét a magyar erdőtörvények védelme alá kerülnek Nagy-Magyarország összes erdőségei!

Tehát a magyar erdőgazdaság jobb jövőjébe vetett hitel veszem újból kezembe a tollat s ezúttal taglalni kívánom az erdőbirtokosságok ügyvitelének kompleksumában a *szavazásra jogosultak jegyzékét*.

Az 1898:XIX. t.-c. 29. §-a azt írja elő, hogy a szavazásra jogosultakról jegyzék vezetendő és abban a jogosultak arányrészei kitüntetendők. Tehát nem egyszerű névjegyzékről, hanem minden egyes jogosult jogosultságának mértékét is megállapító *okiratról* van szó, amely törvényszerű alapját és egyúttal biztosítékát képezi a tényleges közös birtokosok összes jogai gyakorlásának.

A szavazásra jogosultak jegyzéke ugyanis nem csupán a gyűlés határozatának meghozatalánál és az evégből netalán szükségessé váló szavazásoknál (törv. 28. §-a) veendő alapul, mert a szavazati jog csak egyikét képezi a közös birtokosokat megillető jogoknak, hanem alapul veendő általában véve közös erdőbirtok kezelésével és használatával járó *összes jogok és kötelezettségek gyakorlása, illetőleg jövedelmek és terhek megosztása tekintetében* (törv. 31. §-a). Így magyarázza a törvényt a m. kir. közigazgatási bíróság is, amidőn — a többi közt 3894/1911. számú ítéletének indokolásában megállapítja, hogy „a törvény 29. §-a értelmében a jogosultság aránya a szavazásra jogosultak névjegyzékében tartatik nyilván, 31. §-a szerint pedig a tiszta jövedelemben mindenkit

jogosultságának arányában kell részesíteni“; tehát a közös birtokosok a jövedelmekben csakis a szavazásra jogosultak jegyzékében megállapított arány szerint részesülhetnek, s természetesen eszerint az arány szerint kell azután teljesíteniök kötelezettségeiket és viselniök a közös erdőbirtokkal kapcsolatos terheket is.

Amidőn tehát a törvény egyrészt nem hagy fenn kétséget aziránt, hogy a közös erdővel kapcsolatos jogok gyakorlására csakis a tényleges birtokosok jogosultak, addig a törvény 29. §-a nyomán másrészt az sem lehet kétséges, hogy a tényleges birtokosok is csak akkor gyakorolhatják jogaikat, ha a szavazásra jogosultak jegyzékébe felvételtek.

Ezzel azután adva van a jogosultak névjegyzékének nagyfontosságú okiratjellege és az azzal való behatóbb foglalkozás megokoltsága.

A jogosultak jegyzékében — a törvény követelményei szerint — kimutatandó a jogosult birtokosok neve és lakhelye, valamint a gyűlés által megállapított arányrésze. Ki kell tüntetni továbbá a jogosultak jegyzékében az arányrészeknek és a szavazatszámoknak oldalösszegeit és főösszegeit, valamint a jogosult birtokosoknak fejenként számított összes számát. Végül ahhoz, hogy a jogosultak jegyzéke hiteles legyen, szükséges, hogy ez a törvényben előírt hatósági záradékkal el legyen látva.

Ami a jogosultak arányrészeit illeti, idevonatkozólag megemlíthető, hogy a legtöbb esetben megvan a lehetősége az arányrészek megállapításának. Az e tekintetben irányadó részletes útbaigazításokat a 15217/99. számú végrehajtási rendelet (V. R.) 155. §-a tartalmazza s itt, ezzel kapcsolatban, a következőkre kívánom a szaktársak figyelmét felhívni.

Abban az esetben, ha a közös úrbéri erdő az úrbéri telkek számának megállapítása nélkül adatott ki, a gyűlés az arányrészeket természetesen nem állapíthatja meg az úrbéri telkek hányadrészeiben, hanem ebben az esetben más alapból kell kiindulni; a földolog, hogy az arányrészek főösszege ilyen esetben az egységénél nagyobb nem lehet.

Több esetben megtörténik, hogy az összes jogosult birtokosok kiléte meg nem állapítható; kérdés, hogy ilyen esetben

mi történjék az ismeretlen jogosultak arányrészeivel? Nézetem szerint a leghelyesebb eljárás, ha a gyűlés olyan értelmű határozatot hoz, hogy ezeket az arányrészeket — ideiglenes jelleggel — összesítve kell a névjegyzékben kimutatni, még pedig az erdőbirtokosság egyetemének a nevéen s ha a gyűlés egyúttal határozatilag kijelöli azt a jogosultat, aki a szóban lévő arányrész után a szavazati jogot gyakorolja s megállapítja, hogy az ezen arányrészre eső jövedelmek és terhek mi-képen számoltassanak el, illetőleg egyenlíttessenek ki.

Sok esetben elkerülhetetlen, hogy az arányrészeknek egyéenkint külön-külön való megállapítását mellőzzük és több jogosultnak (például elhalt jogosultak örökösének, kiskorú jogosultaknak) arányrészeit összefoglalva, úgynevezett *közös arányrészként*, mutassuk ki, mert az arányrészeknek egyéenkinti különválasztása sokszor hosszabb időt, bírói eljárást, igényel.

Bár kétségtelen, hogy a jogosultakat és a birtokosság egyetemét ilyen esetben sem érheti sérelem, mert azok, akik a közös arányrészrel vannak a jegyzékbe felvéve, mindaddig, amíg az arányrészeik a névjegyzékben külön-külön ki nem mutattatnak, a jövedelmekben és terhekben közös arányrésziük arányában együttesen részesednek, illetőleg vesznek részt, mindazonáltal ezt az állapotot ideiglenesnek kell tekinteni s arra kell törekedni, hogy amint arra megvan a lehetőség, a névjegyzékben a közös arányrészek helyébe az érdekelt jogosultak külön-külön arányrészei vétessenek fel.

A kezelő-erdőtiszt itt is nagy segítségére lehet az érdekelteknek és sok esetben a telekkönyvi betét B. lapján már rátalálhat a közös arányrész megfelelő szétválasztására szolgáló alapra.

Ide iktatok egy, az életből vett példát.

Giba József örökösei $\frac{8}{64}$ -ed közös arányrészrel vétettek fel az erdőbirtokosság alakuló gyűlése által megállapított névjegyzékbe.

Az erdőbirtokosságok tömeges szervezkedését követő nyugodtabb időben, a telekkönyvi betétek tanulmányozása során azután kiderült, hogy az illető örökösödési eljárás már

régen be volt fejezve s ennek során a bíróság az örökösök arányrészeit a következőképen állapította meg:

Giba Borbála, Dúl Dávidné arányrészét	$\frac{3}{144}$ -ed részben ;
Giba József	” $\frac{3}{144}$ ” ”
Giba János	” $\frac{3}{144}$ ” ”
Giba Anna	” $\frac{3}{144}$ ” ”
Giba István kiskorú	” $\frac{3}{144}$ ” ”
Soltész (Vom) János kiskorú	” $\frac{1}{144}$ ” ”
Soltész (Vom) Mária	” $\frac{1}{144}$ ” ”
Soltész (Vom) Juliánna	” $\frac{1}{144}$ ” ”

Valamennyiét együtt: $\frac{18}{144}$ -ed részben.

(= $\frac{1}{8}$ -ad = $\frac{8}{64}$ -ed, mint fent.)

Ez alapon azután a névjegyzék szabályszerű eljárással ki is igazítottatott s ezt minden esetben, késedelem nélkül meg is kell tenni, mihelyt a közös arányrésznek az érdekeltek közt jogosultság arányában való szétosztása megtörtént.

A törvénynek a névjegyzéket illető egyik fontos követelménye az, hogy a névjegyzékben kitüntetendő, hogy a jogosultakat, az arányrészszerinti szavazásnál, jogosultsági arányrészeik arányában hány *szavazatszám* illeti meg?

Itt a legnagyobb figyelmet a szavazatszám kiszámításánál alapul veendő arányrész-egység megválasztására kell helyezni.

A V. R. 155. §-ából tudjuk, hogy legcélszerűbb, ha a legkisebb arányrésszel bíró jogosult szavazata egynek vétetik s a többi jogosult szavazatának száma ezzel arányosan állapítottatik meg.

Tény az, hogy ez a legegyszerűbb és legkönnyebb módja a szavazatszám megállapításnak, amely eljárásnak egyszers-mint az az előnye is megvan, hogy még a legelmaradottabb, legműveletlenebb jogosult is teljes megnyúgvással veszi, mert hiszen ennél az eljárásnál, minden számítás mellőzésével, tulajdonképen már adva van minden jogosultnak szavazatszámja is.

Ezért ez az eljárás minden tekintetben ajánlható, bár kétségtelen, hogy más módon is biztosíthatjuk e téren minden egyes jogosult érdekeit.

Így tudjuk a V. R. 155. §-ából, hogy a törvény intenciójának megfelel az az eljárás is, hogy ott, ahol elenyészően csekély arányrészek is előfordulnak, a szavazatszámok megállapításánál egységül ne a legkisebb arányrész, hanem ennél nagyobb arányrész vétessék és az egységnél kisebb arányrészszel bíró jogosultak *társulás útján* gyakorolják szavazati jogaikat.

Természetes, hogy az egységül vett arányrésznél nagyobb arányrészszel bíró jogosultak szavazatszámja az egységül választott arányrészszel arányosan állapítandó meg. Így például: ha a gyűlés a 25 négyszögölnyi arányrészt fogadta el egységül, akkor az 1—25 négyszögölnyi arányrész 1, a 26—50: 2, az 51—75 négyszögölnyi arányrész: 3 ... stb. szavazatra jogosít. Avagy, ha a birtokossági gyűlés határozata szerint a szavazatszámok kiszámításánál az egységet az $\frac{1}{32}$ -ed arányrész képezi, akkor ehhez képest $\frac{1}{32}$ -ed arányrész után 1, $\frac{2}{32}$ -ed (= $\frac{1}{16}$ -od) arányrész után 2 szavazatszám jár és így tovább, az $\frac{1}{32}$ -ed arányrésznél kisebb arányrészszel bíró jogosultak pedig *társulás útján* gyakorolják szavazati jogaikat.

Az egységül vett arányrésznél kisebb arányrészszel bíró jogosultak közül azután annyi gyakorol együttesen 1 szavazatot, ahánynak arányrésze együttvéve az egységül választott arányrésznek megfelel.

Az arányrész szerinti szavazás tehát tulajdonképen a *társulásnál* is önállóan történik: az egy véleményen levők önként társulnak egymással, csak véleménynyilvánításuk történik az egységnél kisebb arányrészszel bíró jogosultak *társult csoportját* együttesen megillető közös szavazatszám (szavazategység) *útján*, amelyet a *társultak közös megbízottja* ad le.

Tulajdonképen *társult birtokosoknak* tekinthetők a névjegyzékbe az előzőekben tárgyalt *közös arányrészszel* felvett jogosultak is, akik az arányrészszerinti szavazásnál meghatalmazottjuk *útján* adják le a közös arányrészük után őket megillető szavazatukat.

Több erdőbirtokosság olyan értelmű határozatot hozott, hogy a szavazatszámok megállapításánál egységül választott

arányrésznél kisebb arányrésszel bíró jogosultak szavazatot nem gyakorolhatnak; ezek a határozatok azonban nem nyertek jóváhagyást, mert ellenkeznek a törvény 28. §-ával és a V. R. 155. §-ának 2. bekezdésével. Igazság szerint ezeknek a kis egzisztenciáknak is hozzá kell jutniok szavazati jogaik gyakorolásához, de — amint láttuk — ez biztosítva is van a társulás útján történő szavazással, mely minden érdeket teljesen kielégít.

Éppen így beleütközött az előbb említett törvényes rendelkezésekbe egyes birtokosságoknak olyértelmű határozata is, amely kimondotta, hogy a szavazatszámok megállapításánál egységiül választott arányrésznél kisebb arányrésszel bíró jogosultak valamennyien külön-külön 1—1 szavazatot gyakorolnak, mert a többiek rovására egyeseket kedvezményben részesíteni még a szavazásnál sem lehet.

A szavazásra jogosultak jegyzékének *okiratjellegét* az adja meg, hogy az erdészeti bizottság a jegyzék összes lapjait egy fonállal átfűzi, a fonál végét pecsétjével a jegyzék utolsó oldalára erősíti s a jegyzéket az előírt módon záradékolja, amire nézve bőséges tájékoztatást nyújt a közigazgatási bizottsághoz és a közigazgatási erdészeti bizottságokhoz intézett 1901. évi 49468. számú F. M. rendelet.

Nem kell különösebben hangsúlyoznom, hogy mily nagy fontossággal bír az, hogy a névjegyzékek mindig fedjék a tényleges állapotot, és azt sem, hogy ennek következtében a hatóság által záradékoltt névjegyzékek, a jogosultak személyében, arányrészeiben és szavatszámában időközönként beálló változások eseteiben mindig, feltétlenül, kiigazítandók.

Meg kell követelni, hogy a jogosultak jegyzékének az időközi változásokhoz mért kiigazítása minden egyes gyűlés tárgysorozatába felvétessék.

Különös fontossággal bír a névjegyzék kiigazításának sürgetése most, amikor a háború a jogosultságokban oly sok változást idézett elő.

Ahol a névjegyzék revíziója esetleg még nem történt volna meg, azt most már sürgősen meg kellene tenni.

Még arra is fel akarom hívni a figyelmet, hogy azokban az esetekben, amikor az alakulógyűlésen csak hiányos, meg-

bízhatatlan úrbéri birtokrendezési adatok állottak rendelkezésre, az alakulógyűlésen összeállított névjegyzék csak ideiglenesnek tekinthető s ezekben az esetekben elkerülhetetlen a névjegyzék revíziója. Ezekben az esetekben be kell szerezni a hiteles birtokrendezési okmányokat s ha az alakulógyűlésen a névjegyzékben megállapított telekjárandóság-összeg az úrbéri birtokrendezéskor kiadott összes telekjárandóságot meghaladná, a névjegyzék szabályszerű eljárással akként igazítandó ki, hogy az arányrészek főösszege, a birtokrendezéskor kiadott telekjárandóság főösszegével megegyezzen.

A névjegyzékek kiigazításánál követendő eljárást a kir. erdőfelügyelőségekhez és a m. kir. állami erdőhivatalokhoz intézett 1903. évi 25393. számú F. M. rendelet tartalmazza, amelyből — különös fontosságánál fogva — emlékezetbe idézem a következő rendelkezéseket: *a)* bármely névjegyzék kiigazításának gyűlési határozaton kell alapulnia; *b)* minden kiigazításnál újból megállapítandók és beirandók a névjegyzékbe a jogosultak összes száma, arányrészeinek és szavazatainak összege; *c)* a kiigazított névjegyzékek 15 napig feltétlenül közszemlére kiteendők s a közvetlenül érdekelt jogosultak a rájuk vonatkozó adatokról írásban értesítendők; *d)* a névjegyzékek, bármily kiigazítás után, a vonatkozó gyűlés jegyzőkönyvével, a közhirrétételt igazoló irattal, valamint az esetleges felszólamlásokkal — és új névjegyzék összeállítása esetén a régi névjegyzékkel együtt — feltétlenül bemutatandók a közigazgatási erdészeti bizottságnak. (A bizottság kötelessége azután, hogy a kiigazított névjegyzéket — az esetleges felszólamlások jogerős elintézése után — megfelelően záradékolja, új névjegyzék összeállítása esetén a régit érvénytelenítési záradékkal lássa el s gondoskodnia kell arról is, hogy minden kiigazítás úgy a bizottság, mint a m. kir. állami erdőhivatal által őrzött névjegyzékpéldányokon — még a záradékolás előtt — foganatosíttassék.

Végezetül röviden még megemlítendőnek tartom, hogy a névjegyzékek összeállításánál mellőzni lehet ugyan az arányrészeknek megállapítását és kimutatását, a törvény azonban az arányrészek mellőzését a kivételek közé sorolja s annak alkalmazását, mint kivételt is, igen megnehezíti, amennyiben

a szavazásra jogosult közös birtokosok jegyzékének egy egyszerű névjegyzékkel való helyettesítését a közigazgatási bizottság engedélyétől teszi függővé s kiköti, hogy ez a hatósági engedély is csak abban az esetben adható meg, ha az arányrészek megállapításának mellőzését fontos okok (legyőzhetlen birtokrendezési, telekkönyvi stb. akadályok) valóban elkerülhetetlenné teszik.

A törvény megköveteli továbbá, hogy a közigazgatási bizottság kivételes engedélyében egyúttal elrendelje az arányrészeknek záros határidő alatt leendő megállapítását és a jegyzékbe való bevezetését.

Ennek a határidőnek mindenesetre hosszabbnak kell lennie, mert az arányrészek megállapítása elé háruló akadályok rendszerint olyan természetűek, hogy az erdőbirtokosságnak a jogosultak arányrészeinek meghatározása végett a polgári bírósághoz kell fordulnia s csak, ha a bíróság megállapította az egyes társbirtokosok jogosultságának mértékét, lesz a birtokosság abban a helyzetben, hogy az arányrészek mellőzésével (fejenkint egyenlő szavazati joggal) megállapított névjegyzékét egy megfelelő, minden egyes jogosult arányrészét és szavazatszámát is magában foglaló névjegyzékkel helyettesítse.

Az arányrészek mellőzése esetén elkerülhetetlen az erdőgazdasági ügyviteli szabályzatba egy olyértelmű rendelkezésnek a felvétele, amely kimondja, hogy a szavazásra jogosultak szavazati jogaikat mindaddig, amíg a jogosultság aránya törvényszerűen meg nem állapíttatik, átmenetileg fejenkint egyenlő arányban gyakorolják.

Periculum in mora

Erdészeti közéletünk sajátságos külön kis világ. Néha a teljes élettelenség képét, a kihalt világot mutatja, egyszer-egyszer pedig fellángol, de sohasem olyan lánggal, amely magára vonná az illetékes tényezők, a nagyvilág, a nagyközönség figyelmét.

Aki figyelemmel kíséri ezt a mi sajátságos közéletünket, látja, érzi azt a füllesztő légkört, amely bennünket az utóbbi időben állandóan körülvesz, ösztönszerűleg átérzi azt is, hogy itt egyszer valami alapos változásnak mégis csak be kell következni.

Nem a világháború okozta mai sérelmes helyzet jobbrafordulását értem.

Itt más bajaink, súlyos belső gondjaink vannak, amelyek még a mindnyájunk által bizton várt nagy idők megérkezése előtt feltétlenül rendezendők.

Rend az alapja mindennek. A mai jobbizonytalanság, a tervszerűség, az egységes vezetés hiánya bomlásra vezet, már pedig, ha valamikor, most van szükségünk arra, hogy a kerektek, amelyek köré építeni szándékozunk, a mult jeles tapasztalatai alapján úgy alkottassanak meg, hogy az elkövetkezendő boldogabb napok feladatai tervszerűen, símán, minden akadály nélkül legyenek megoldhatók.

A mi erdészeti közéletünk valóságos tragédia. Amikor már-már elértük volna azt a célunkat, hogy hosszú évtizedes, drága áron szerzett tapasztalatok alapján rekonstruálhattuk volna gazdasági- és közéletünk alapjait, megalkothattuk volna azt az *erdőtörvényt*, amelynek természetes fejlődés útján kibontakozó új körvonalai hosszú évtizedekre biztosították volna a magyar erdőgazdaság nyugodt fejlődését, — bár kétségtele-

nül jó szándékkal, — de *hipotézisekre* alapított és épített részletalkotásokkal csak növeltük a zavart, megnehezítettük a helyes kibontakozás útját.

Most ismét fordulóponthoz értünk.

A részletalkotások alapja annakidején arra a *bizonytalan bázisra volt lefektetve, hogy erdészeti ügyeink intézését a vármegyei és törvényhatósági joggal felruházott városi közig. gazd. erdészeti albizottság jogköréből ki lehet lesz emelni és a már előre, ennek reményében felállított m. kir. erdőigazgatóságokra ruházni.*

Ennek a feltételezett jogkörátruházásnak a közigazgatási reformról szóló új törvény keretében kellett volna már vagy *hét esztendővel ezelőtt* megtörténnie.

Addig úgy lebegtünk a levegőben, mint Mohammed korporsója.

Most percek választanak el attól a sorsdöntő pillanattól, amely fellebbenti a függönyt, amely vagy utólagos rendet teremt a mai jogbizonytalanságban s pótlólag alapot épít az említett részletalkotások alá, vagy pedig *elementáris erővel elsöpri azokat.*

Fegyelmезetten, türelemmel vártam ennek az időpontnak bekövetkeztét, de ha a *közeli napokban beérjesztendő közigazgatási reformtörvényjavaslat* az előbb említett *jogkörátruházás* tényét meg nem valósítja, logikusan következik, hogy *a lehető legsürgősebben hozzá kell látni a teljes átépítés sürgős munkájához.*

Ma még nem tudjuk bizonyossággal, de úgy halljuk, hogy a közigazgatás reformjáról szóló *törvényjavaslat ilyen változást nem tervez.*

Ha ez így van, — amiről rövid időn belül meg fogunk győződni, — az állítólag munkában lévő *erdőfenntartási törvény* megkonstruálásánál egészen más alapból kell kiindulni, helyesebben ez esetben az *erdőtörvény* megalkotását és az összes részlettörvények revízió alatt vételét egyidőben és a lehető legsürgősebben munkába kell venni.

Itt azután nem szabad megállni a gyenge sóhajoknál, ártatlan cikkezéseknél, hanem összefogó társadalmi mozgalmat kell indítani létalapunk biztosítására.

Itt az egész erdészeti társadalomnak, minden egyes magyar erdésznek sorompóba kell állni, minden erőt felhasználni, hogy az a törvény, amely hivatva lesz a magyar erdőgazdaság fejlődésének évtizedes alapjait megvetni, emberileg tökéletes, kiváló alkotás legyen.

Egyesületünk az erdőfenntartási törvény előkészítésénél figyelembe veendő irányelvek feldolgozásával két kiváló szakértelemmel bíró tagját már hónapokkal ezelőtt megbízta. Az előadói javaslatok a közeljövőben megvitatás alá kerülnek, de még ezt megelőzőleg, módot és alkalmat fogunk nyújtani ahhoz, hogy azokkal bárki is előzetesen és behatóan foglalkozhasson, hogy minden jó gondolat érvenyesülhessen.

A társadalmi munka tehát a legközelebbi időben megindul.

A hivatalos körök munkájáról *hivatalosan* semmit sem tudunk. Legalább is a *legilletékesebb* tényező *illetékes* helyen ilyen komoly tervről a közelmúlt költségvetési vitában erről meg nem emlékezett.

Halljuk ugyan, hogy állítólag az erdészeti osztály egyik referense megbízást kapott volna a törvényjavaslat elkészítésére, de ezt önmagában véve, megnyugvással nem fogadhatjuk.

Jó előre felhívjuk az illetékes körök figyelmét, hogy eredményt ilyen féltétkedéstől még nem várhatunk.

Ez a kérdés olyan fontos és olyan sürgős, hogy a törvény-előkészítés nagy munkáját az erdészeti közszolgálat speciális ágazataiban különleges gyakorlatot szerzett, évtizedes tapasztalatokkal rendelkező kiváló szakemberek egész sorozatának egyidejű bevonása nélkül megoldani nem lehet.

Sőt tovább megyek. Ha az illetékes körök komolyan átérzik felelősségük súlyát, az előkészítés nagy munkáját a *minisztérium zöld asztalánál helyesen megoldani ma már gyakorlatilag kivihetetlennek tartom.*

Ma már szétszéledtek az egész országban azok a kiváló specialisták, akik ilyen részletmunkára *megbecsülhetetlen* tapasztalatokkal rendelkeztek. Az *erdőmérnöki kar legkiválóbbjai áldozatul estek a botorul végrehajtott szanálási akciónak betegesen felfogott takarékosági túlbuzgóságnak* s ma már ott állunk, hogy ezeket az értékeket, mint széthullott igazgyöngyöket újból egyenkint fel kell szedegetnünk és arra

kérni, feledjék a méltánytalanságot mi velük történt s adják oda önként a haza oltárára azt a kincset, amire a köznek égető szüksége van.

Nem akarok nevekre hivatkozni, de minden gondolkodó fő tisztában van azzal, hogy igen nagy értékek mennek veszendőbe, ha azokat a lehető legsürgősebben meg nem ragadjuk.

Ne kísérletezzünk tehát sokat. Szedjük mielőbb füzérbe az említett igazgyöngyöket, mentsük meg még ma a megmenthetőt, mert mindennap leesik, mindennap lehull és feledésbevész ennek a tudásnak egy-egy érett gyümölcse.

Erre az aratásra rendezkedjen be *sürgősen* a minisztérium. Új törvénytervezetének adatgyűjtését ma már ne a zöld asztal mellett, hanem a csendes vidéki kúriákon, nyugdíjasok szerény otthonaiban, *egyéni tárgyalások* közepette gyűjtögesse addig, míg nem késő, *foglalja rendszerbe*.

Periculum in mora!

Czillinger János.

Gödöllőtől—Pécsig

(A III. éves erdőmérnökhallgatók 1928. évi tanulmányútja május 2—11-ig.)

Írta: *Mayer Zoltán* főisk. tanársegéd.

Társas tanulmányutakról gyakran halljuk azt a kritikát, hogy azokon lehet jól vagy kevésbé jól szórakozni, csak éppen tanulni nem.

Kétségtelen, hogy helyes beosztás és bizonyos mértékű nagyvonalúság nélkül könnyen elmarad a kívánt eredmény. Egy kollégánk, aki még a háború előtt vett részt egyik porosz erdészeti egyesület nyolcnapos tanulmányi kirándulásán, azt mondotta erről a német alapossággal megszervezett, tömött programú útról, hogy őt a napi 10—12 órás gyaloglások, a mindenütt felvonultatott adatok végnélküli halmaza már a második napon annyira kifárasztották, hogy csak homályosan emlékszik a továbbiakra. Pedig nagyon sokat akart látni és hazahozni.

Még nehezebb az eset, ha a gondtalan fiatalság részére kell utitervet összeállítani. A *Róth* professor vezetése alatt megjárt eddigi két erdőműveléstani tanulmányút egyik nem csekély jelentőségű eredménye, hogy végleg tisztázott minden körülményt, melyek a komoly siker feltételei.

Az éjszaka a pihenésé kell, hogy legyen. Ez az első paragrafus. Tehát az éjjeli utazások is lehetőleg kerülendők, mert a III. osztályú fapadon ülve-megvirradás után a legszebb látnivalók közben is lecsukódnak a szemek. Hasonlóképen állj-t kell vezényelni éjjélkor a fehér asztal melletti vigadásnak, vagy a rögtönzött táncmulatságnak is; egészen száműzni őket a fiatalság mellől hipokrizis volna, de a hasznos mérték betartása csak kedvesebbé teszi a visszaemlékezést.

A magyarázatoknál feltétlenül mellőzendő minden terjedelmesebb részletezés, hosszú adatsorolás, mert azt a helyszínen úgy is alig lehet megjegyezni. Viszont nagyon jó szolgálatot tesznek a megtekintésre kijelölt dolgokról készített és előre a látogatók rendelkezésére bocsátott, rövid és áttekinthető, esetleg térképvázlatokkal ellátott leírások, melyek alapján a bemutatás már akadálytalanul és gyors egymásutánban, filmszerűen pergethető le. Így sohasem válik unalmassá és a lényeg élénk képsorozat formájában állandósul a lelkekben.

Ezévi útunk ebben a tekintetben sem hagyott semmi kívánnivalót maga után, a tervezetet összeállító erdőhatóságok és házigazdáink előzékenysége mintaszerű tájékoztatással láttak el bennünket mindenütt. És minthogy erdészeti főosztályunk készséges közbenjárása a gyorsvonatra is megszerezte hallgatónk részére a kereskedelmi miniszteriumtól a félárú menetjegy kedvezményét, így egyetlen éjszakát sem kellett feláldoznunk s a kilencnapos utat gyűretlen arccal és nem csökkent érdeklődéssel járták végig.

A budapesti Fegyver- és Gépgyár R. T. vadászfegyverosztályával kezdtük. Tudtommal az első eset, hogy tanulmányút keretében a kötelező tárgyként előadott fegyvertan-nak is jutott néhány óra.

Pedig minden puskát hordozó gyakorlati erdésznek illene életében egyszer olyan berendezést megtekinteni, ahonnan

leghűségesebb kísérőtársa kikerül. Még akkor is, ha az nem volna véletlenül a magyar teremtőerő és a magyar ipar világszerte elismert sikere. Mert még a laikust is büszke örömmel töltheti csak el. *A Preussnak*, az első német fegyverszaktechnikénynek és a neumannswaldei lökísérleti állomás vezetőjének szinte szokatlanul meglehangú bírálata *Frommer* vezérigazgató serétes puskájáról,* melyet mint a sokat keresett, tökéletes szerkezetű és maximális teljesítőképességű „Weitschussflinte“-t mutat be honfitársainak. Tanszékiünk birtokában lévő három drb. 12-es *Frommer*-puska 80%-on felül lő és 80 lépésről tűzben marasztja a nyulat. A herceg Esterházy hitbizomány őszi nagy fácánvadászatain a kormányzó úr öfőméltósága és József kir. herceg 4—4 drb 20-as *Frommer*-puskát használtak a legnagyobb megeiégedéssel. Akinek azonban a hazai vélemény nem irányadó, olvassa el az idegennel szemben mindig oly tartózkodó német kritika elismerő szavait és be fogja látni, hogy valóban felesleges luxus még ma is Angliából hozatni jó puskát.

Vitál Gyula alezredes, a gyár cégvezető-főfelügyelője szíves készséggel mutatott meg mindent, amit csak megmutathatott. Az agymegmunkáló termektől kezdve az automatagépek végeláthatatlan sokaságáig, melyek emberi beavatkozás nélkül végzik el egymásután következő 5—6 különböző menettel egy-egy alkatrész elkészítését; láttuk a csövek kovásolását, fúrását, forrasztását, a huzagológépeket, melyek munkavégeztével önmaguktól állanak le, a belövés eszközeit és preciziós műszereit és végül — a felsőkulesos új *Frommer*-puskát, melyről, tetszetős külseje és minden szerkezeti újítása mellett maga *Frommer* vezérigazgató is azt állapítja meg, hogy fegyvertechnikai szempontból visszaesés az alsőkulesos puskával szemben. Dehát sok vadászember igen hozzászokott a felsőkuleshoz és így ma a két modell párhuzamosan készül a gyárban.

Gödöllő, a József főherceg-liget, nem maradhatott ki a programmból. Erdészeti kísérletügyünk egyetlen megmaradt

* Lásd a *Deutsche Jäger Zeitung* 1927. évi 21. és a *Magyar Vadászsajtó* 1927. évi 36. számát.

viruló eredményéhez *Róth* professor minden évben el akarja vinni hallgatóit, hogy lássák, miért kell az új magyar erdőszemzedéknek az adminisztráció szűkkeretű hétköznapijain túl egy-egy ünnepnapot egytetemes hazai céloknak szentelnie, s mint köszöni meg a mostoha anyaföld soha nem sejtett pazar-sággal a feléje irányuló szeretetet.

A külföldi fafajokkal kísérletező szaktársaink önmaguk ellen vétenek, ha elmulasztják a gödölői arboretum megtekintését.

A székesfőváros 3800 k. holdas erdőgazdaságában különsképen a kopárfásítások érdekeltek bennünket. Vadpatak-szabályozás volt az első szép látnivaló: a *Farkastorok* nevű régi vízmosás, melynek sebeit lépcsős falakkal való megkötéssel évről évre gyógyítgatják.

A kopárfásítások zöme a Hármashatárhegy és a Viharhegy többé-kevésbé meredek lejtőit borítja. A talajviszonyok általában nagyon rosszak, de a Guckler-út alatt záródáshoz közel álló fekete fenyőállomány díszlik már! A menedékháztól délre eső régebbi legelőn alig 1—2 cm-nyi a humusz és itt az ültetögödörökből kikerülő mészkősáncok között bizony nehéz sora van még a virágos köriscemetének is. Az ültetéshez a földet 3—4 gödörből kell összehordani és a munkás napi teljesítménye alig 30—40 csemete.

A nehéz munka nagy körültekintéssel és az alkalmazott fafajoknak a talaj szerint való gondos megválogatásával folyik, a feketefenyőn kívül molyhos tölgy, cser, celtisz, korai juhar, berkenye és feketedió kerül kiültetésre.

A cél: minél nagyobb területet visszanyerni az erdőtenyészet részére. Mert hogy ez Budapest közvetlen közelében mit jelent, azt a főváros intéző körei is jól tudják ma már. És ezt a megértést bizonyítja nemcsak az erdősítésre előirányzott s évenként emelkedő összegű tétel, hanem az 1922-ben életbeléptetett új üzemterv is, mely a jövedelmezőség helyett az állományok fentartását és ápolását várja első sorban a kezeléstől. Ezért van szükség az aránytalanul nagyszámú altiszti személyzetre és ezért nem lehet aktív az erdőgazdaság mérlege, mert hiszen cca 80 km. hosszú sétaútháló-

zat, menedékházak, padok karbantartása is az erdőgazdaság számláját terhelik.

Nem akarom a budai erdők szépségeit újból felfedezni, a svábhegyi tölgyesek sudár törzsei és a Jánoshegy öreg állományainak óvatos felújítása azonban tisztán erdészeti szempontból is értékes dolgok.

A csillagvizsgáló-intézet pedig, melynek nagynevű igazgatója, dr. *Tass* Antal, lekötelező szívéllyel személyesen kalauzolt bennünket az ő külön birodalmában, jövőbetekintő arányaival a magyarság kulturális küldetésének áldozatkész, bátor hitvallása.

Két napig voltunk Kecskemét városnak vendégei és két napig jártuk egyre fokozódó bámulattal azt az óriási síkságot, melyen ma három gondokságra osztott, vasúttal felszerelt 14.394 k. holdnyi erdőgazdaság áll Kecskemét város faellátásának, javuló klimatikus viszonyainak a szolgálatában és ezeken keresztül a törvényhatóság osztatlan nagyrabecselésében.

Kecskemét gyümölcsfatelepitési próbálkozása felbecsülhetetlen gazdasági haszon forrásává vált s a nagy kataklizma, a világháború megtaláltatta vele az erdejét és az abban rejlő értékeket.

A háború előtti 11.000 holdnyi és 13 (!) üzemosztályba sorolt, kisebb szélfogó faoportokból és nagyobb, legeltetéssel agyongyötört erdőfoltokból álló erdőterület kezelésére 1 erdőtisztai és 4 erdőőri állás volt rendszerezve. Ez a körülmény mindent megmagyaráz. Elsősorban azt, hogy az erdő állapota egyre romlott, hozama minimális volt, azt is a tanyai lakosság vette meg tővön, a helyszínen tartott árverésen, minek következtében a város, melynek költségvetésében csak tehertétel volt, érthetően nem volt hajlandó nagyobb áldozatokat igénylő rendezéshez való bozzájárulásra.

Hogy ez mégis sikerült s ma le vannak rakva a nagyszabású, tetemes jövedelmet biztosító, új gazdasági élet alapjai, abban *Bakkay* József erdőmesternek nagy érdeme van.

A város faszükségletét az első háborús években egy 200 holdas, különálló, vágásra érett állomány feláldozásával ki-

elégítve, sikerült a törvényhatóság érdeklődését és bizalmát megnyernie annyira, hogy a város a megindított üzemrendezési eljárással kapcsolatban 4382 k. hold mezőgazdasági területet engedett át erdősítés céljából oly elosztásban, hogy az addig különálló kisebb erdőszigeteket mindenütt nagyobb egységekké fogja össze.

Az üzemrendezési tervzetnek jóváhagyását* az összes fórumokon gyorsan keresztülhajtva, megindulhatott a nagy munka, melyhez azonban most már 5 erdőtiszt és 20 erdőőr áll rendelkezésre. A vállalt feladat még így is óriási. Mert az összes területből ugyan 9800 hold az ú. n. erdőterület, de ennek kb. fele pótlás és állományátalakítás címén teljesen újraerdősítendőnek vehető. Hozzáadva ehhez a csatolt mezőgazdasági részeket: kerekén 9000 hold volt az 1920-tól kezdődő 30 éves átmeneti idő erdősítési előírása: tehát 300 hold egy esztendőre. Ennek költségeit pedig és azonfelül az egyre nagyobb körülmények között igénylő kezelését az erdőgazdaságnak kell fedeznie.

Mi sem igazolja jobban tehát *Bakkay* erdőmester számításának helyességét, mint az, hogy az évi 150.000 P összes kiadással szemben már ma is 220.000 P a bevétel, vagyis 70.000 P az erdőgazdaság tiszta jövedelme.

De ez csak olyan lelkes és kitartó munka mellett lehetséges, mint amit a vezetése alatt álló tisztikar végez. Az összes csemeteszükségletet a házi kezelésű csemetekertek szolgáltatják, a főhasználatokkal majdnem egyenlő mennyiségű 6000 m³ évi előhasználati fatömeg az új erdőművelési elvek érvényesítését és személyes vezetését hirdeti. És hogy az erdőhivatal az értékesítés korlátlan lehetőségeinek kiaknázására biztos műszaki felkészültséggel megépítette a 760 mm. nyomtávú, gőzüzemű 50 km-es bugaci vasutat, teljes mértékben megérteti velünk, hogy nem ok nélkül ajándékozta meg feltétlen bizalommal és szeretettel Kecskemét város az ő erdőmérnökeit.**

* Úgy tudjuk, hogy Kecskemét város új üzemterveit *Kallivoda* Andor miniszteri tanácsos készítette. Szerk.

** *Mayer Z.*: Mit láttunk Kecskeméten? (Magyar Erdőgazda 1928. VI.)

A főfafaj persze az akác, melyre az egész területnek mintegy 65%-a alkalmas. Sarjerdőüzem 30 éves vágásfordulóval. Felújítása nagyon gondosan, gyökérsarjakról történik, megfelelő pótlásokkal.

S itt igazat kell adnunk *Bakkay* erdőmesternek abban, hogy az ú. n. nemesebb fajokra és szálerdőre való áttérést a legnagyobb óvatossággal kell kezelni. Talán nem annyira azért, mert az akác iránti előszeretet mélyen gyökeredzik a lakosság szívében, hanem mert, nézetem szerint, egy biztosmenetű gazdaság egyensúlyát nem szabad megdönthetetlen eredmények nélkül kockára tenni. Az akác az elsőrendű fáját, sokoldalú használhatóságát Alföldünk nem is tudná nélkülözni, elvenni azt tőle csak jobbért, többért lenne szabad.

Ebben a kérdésben nagy szerep vár még az erdészeti kísérletügyre, melynek Kecskeháton is egy 600 holdas telep a munkaterülete. Az idő rövideje miatt, sajnos, csak futólag tekinthettük meg. A kísérletek eddig a különböző időben végzett, különféle ültetési módokra, sor- és csemetetésváltozatokra vonatkozólag folytak, melyek a homoki erdősítés sokat vitatott kérdései.

Az üdébb, jobb talajokra (Tős erdő) természetesen tölgy, kőris, szil és kanadai nyár kerül, a leggyengébbekre pedig feketefenyő, a veszélyes tűzkárok miatt lehetőleg feketenyárral elegyesen. A fenyőt szélestányérú gödrökbe ültetik, a lombfacsemetéket mély szántással teljesen megművelt talajba. Köztes művelés legalább az ültetés évében.

Hogy szépségben, bőségben mit nyújthat az erdő, azt Frigyes kir. herceg dunamenti birtokán láttuk. A híres „béllyei birodalom“-nak Csonka-Magyarországon maradt részén, ahol 23.000 holdból csak 7000 az erdő, szemben a régi egységgel, amikor 44.000 hold mezőgazdasági terület mellett 46.000 hold erdő nyúlt le egészen Eszék alá.

A szabari dombokon várt az első meglepetés. Az ország legidősebb (32 éves) amerikai tölgyállománya (*Quercus rubra*). Az eredetileg telepített kocsántalan tölgyet (*Quercus sessiliflora*) 2—3 szorososan meghaladó törzshosszal, hibátlan, a bükkéhez hasonló kérgű, ágtiszta egyedekkel és máris bő-

séges, magról kelt újulattal. Fatömeg szempontjából tehát feltétlenül előnyben részesítendő a tölgy felett s minthogy — ami legjobban meglepett — a cser is erősen sínylik itt, a termőhely speciális fájának lehet tekinteni. Kár, hogy műszaki tulajdonságairól nem valami jó „Beschreibung“-ja van.

A felújítás tarvágással kapcsolatos. Az egyévi elő- és háromévi közteljesítést tekintélyes jövedelem egyúttal, mert holdankint 3 q tengeribért hoz. A csemete egy része a legolcsóbb csemetekertből, az erdőből kerül. S hogy szépen fejlődik, nem csoda, mert négy évig élvezzi a kertszerű talajművelés előnyeit: sárgarépat, paprikát, borsót láttam a sorok között.

A bédai és karapancsai erdők gyönyörű állományaiba vittek azután bennünket estig váltott fogatok. 1876-ban készítette az uradalom a Duna mindkét partján azt a hatalmas töltést, amely függetlenítette a gazdálkodást az árvízről.

Az ötvenéves bédai tölgyesek a legszebb szálerdő-kép. A fiatalabb állományokon észrevehető a szarvasok jelenléte, különösen a karapancsai részen, mely ma is az ország egyik legdúsabb fővadterülete. De a károsítás csak hántás formájában van, mert a fiatalosakat kerítések védik, úgyhogy itt igazán nem zavarta a máshelyről ismert „nyesőüzem“ siralmassága a sok szarvas nyújtotta szemet megejtő élénkséget. A féltettebb fácskák számára *Dokupil* főerdőtanácsos meleg erdész-szíve érdekes nádkarmantyúkat talált ki, melyek igen jó szolgálatot tesznek.

Karapancsán a 40 m. magas őshonos fehér nyárfák mellett kitűnően fejlődik az újabban betelepített kanadai nyár, a bédai erdőn pedig gyönyörű feketedió-csoportok tarkítják a tölgyest, mely ebben az összetételben — egy kis „Hochdurchforstung“ mellett — maximális fatömeget nevelhet.

Mint érdekességet megemlíthetem a kis *Taxodium distichum*-próbálkozást, valamint azt a körülményt, hogy az uradalom mindennemű műfáját kéreggel mérve adja el. És feltűnő az éger (*Alnus glutinosa*) teljes hiánya.

A 80 éves vágásfordulót látatlanban én is alacsonynak véltem, de mivel a tölgy 60—80 cm. mellmagassági átmérőt

is elér itt ebben a korban, a vágásforduló felemelése nem volna gazdaságos.

Dombvidéki erdőre ismét a Mecsekben találtunk példát: a pécsi székeskáptalan uradalmában. Egy 110 holdas véd-erdőn keresztül feljutottunk a Jakab-hegyre. Természetes felújítással telepített fiatalosok, fokozatos felújító vágás után, melynek a kivitele azonban nem mondható tökéletesnek, mert csak két részletben történik.

Az előkészítő s egyszersmind vetővágás eltávolítja a törzsek 50%-át, néhány évre azután kimegy a másik 50%.

Az eredmény persze nagyon szélsőséges. A Pálirtás 24 holdján kefesűrűségű az 1926. év rekordmakkterméséből származó újulat, a következő évi vágásterületen alig található csemete és erősen gazosodik. Az idősebb fiatalosok között pedig vannak részek, ahol a gyertyán minden más fafajt elnyomott.

Az erdőgondnok helyzete nem könnyű. 7200 k. hold erdő, még könnyebb terepen is, sok egy embernek, ha intenzív erdőművelést várnak tőle. A birtokos ragaszkodása a tövön való eladáshoz a legnagyobb nehézség. Mert megköti a gondnok kezét a közelítés és vágáskitakarítás kérdéseiben, melyeket pedig a sikeres felújítás érdekeinek alá kell rendelni.

Örömmel láttuk azonban a fiatalosok lelkiismeretes tisztítása körül kifejtett intenzív munkát, ami a kikerülő anyag értékesíthetetlensége miatt jelentékeny tehertétel ugyan a gazdaságban, de hasznos befektetés és egy szebb jövő alapja.

Utolsó napunk a Bárczay-uradalom tőgazdaságáé volt. A halastavak hazájában, Somogy megyében is nem egyhamar találni párját ennek 300 holdas szép üzemnek. Szerencsés terepviszonyai következtében a legmodernebb elvek szerint: külön tápláló- és lecsapoló-esatornákkal, tehát nem a leggyakrabban alkalmazott völgyzárógátas berendezéssel, volt megépíthető. Műtárgyai közül egy hatalmas kombinált zsilip nagyon impozáns és sokoldalú építmény; üzeme a lehető legintenzívebb: 5—6 q holdankinti haltermeléssel.

A minden részletében szép és tanulságos utat házigazdáink szívélyessége és igaz magyar vendégszeretete tette fe-

lejthetetlenül kedvessé. Amit hallgatóink jókedvű nótaszóval igyekeztek meghálálni.

Kedves utitársunk volt ez évben *Papp Béla* miniszteri tanácsos úr, akit főiskolánk és az ifjúság iránt érzett őszinte szeretete hozott körünkbe.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

I.

778—1928. szám.

A soproni m. kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskolán a felvétel és beiratkozás az 1928—29. tanév téli félévére szeptember hó első felében történik.

A főiskola első évfolyamára beiratkozni szándékozóknek felvételüket augusztus hó 20-ig írásban kell a főiskola tanácsánál kérelmezniök.

Az 1 P 60 filléres okmánybélyeggel ellátott kérvényhez csatolandók:

- a) születési anyakönyvi kivonat;
- b) gimnáziumi, vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány;
- c) orvosi bizonyítvány, jól látó, halló és beszélőképességről és egészséges szervezetről;
- d) hatósági bizonyítvány a szülők foglalkozásáról (állásáról) és vagyoni helyzetéről;
- e) azok, akik nem a felvétel évében tettek érettségi vizsgálatot, hatósági bizonyítvánnyal tartoznak igazolni, hogy az érettségi vizsgálat óta eltelt idő alatt mivel foglalkoztak s erkölcsi tekintetben feddhetetlen életmódot folytattak-e?

A kérvényben világosan megemlítendő, hogy a folyamodó mely osztályra kéri felvételét (bánya-, vaskohó-, fémkohó-, vagy erdőmérnöki osztály)?

A folyamodók a felvételről idejében értesítettnek.
A főiskolai rendes hallgatók, akik az egyes mérnöki szakokat a megállapított tanulmányterv szerint végzik és az előírt két szigorlatot leteszik, mérnöki oklevet nyernek.

A szeptember havi végleges felvételnél (beiktatásnál) a személyes jelentkezés szükséges.

A tandíj félevenkint 102 P, a vagyontalanságot igazoló köztisztviselők, valamint a vagyontalan özvegyek és menekültek gyermekei, úgyszintén a vagyontalan teljesen árvák, vagyontalan menekültek és legénységi állományba tartozó katonák, a megállapított tandíj felét fizetik, feltéve, hogy tanulmányaikat szabályszerűen végzik.

Egész vagy féltandíjmentességben csak az az *igazolt szegény* folyamodó részesülhet, aki jelesen vagy jól érettnak találtatott. Azonkívül még beiktatási, beíratási, könyvtári, laboratóriumi stb. díj fizetendő. Az internátusba való felvételt szintén augusztus 20-ig kell a főiskola tanácsától *külön beadványban* kérni.

A kérvényhez csatolandók:

a) leckekönyv, illetőleg az I. éves folyamodók részéről érettségi bizonyítvány másolata;

b) szegénységi vagy vagyontalansági bizonyítvány;

c) rektori irodában átvehető „Kérdőív” kitöltve.

Minden felvett hallgatónak a szemeszter megkezdésekor rajzeszközökkel kell ellátva lennie.

A határidőn túl, vagyis augusztus 20-ika után beérkező, vagy kellően fel nem szerelt kérvények nem vétetnek figyelembe.

Sopron, 1928. évi május hó 21-én.

A főiskola ezidőszerinti rektora:

Fekete Z.

II.

Magyar Királyi Földművelésügyi Miniszter.

3187—1928. I. l. sz.

HIRDETMÉNY.

Az erdőőri és vadőri szakvizsgák 1928. évi aug. hó 6-án és az erre következő napokon kellő számú jelentkező esetén Debrecenben, Miskolcon, Gödöllőn, Szegeden, Kaposváron és Győrben fognak megtartatni.

Akik az erdőőri, vagy vadőri szakvizsgát letenni óhajtják, az ehhez szükséges engedély iránt kellően felszerelt kérvényüket 1928 június hó 20-áig a lakóhelyükre illetékes m. kir. erdőigazgatóságnál nyújtsák be.

Az erdőőri szakvizsga letételének megkönnyítésére az erdőigazgatóságok székhelyein kellő számú jelentkező esetén az 1928. évi július hó 9-én kezdődő 4 hetes előkészítő tanfolyamot rendezek, amelynek végeztével a hallgatók szakvizsgára bocsáttatnak.

A tanfolyamra való felvételt az illetékes m. kir. erdőigazgatóság eszközli, amelyhez a felvétel iránti kérvényeket 1928. évi június hó 15-ig kell benyújtani.

A tanfolyamra csak olyan erdőőrök jelentkezhetnek, akik az elemi népiskolát elvégezték, legalább 3 évig szakadatlanul erdészeti gyakorlati szolgálatban álltak, feddhetetlen előéletűek és 20-ik életévüket betöltötték.

Az erdészeti gyakorlati szolgálat igazolásául csak az olyan bizonyítvány szolgálhat, amelyet okl. erdőmérnök állított ki, vagy amelyen folyamodónak tényleges erdőgazdasági vagy erdőőri alkalmaztatását a szolgálati helyre illetékes m. kir. erdőfelügyelő igazolja.

Annak, aki az előkészítő tanfolyamra felvételre, a vizsgaengedély iránt külön nem kell folyamodni.

A tanfolyam hallgatói élelmezésükről és ágyneműről maguk tartoznak gondoskodni.

A tanfolyam díjmentes és egyelőre nem kötelező.

A tanfolyamra vonatkozólag bővebb felvilágosítást a m. kir. erdőigazgatóságok adnak.

Budapest, 1928. évi május hó.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

III.

Hirdetmény.

A mérnöki rendtartásról szóló 1923:XVII. t.-c. (az alábbiakban röviden M. R.) 11. §-a elrendeli, hogy a Budapesti Mérnöki Kamara választmánya nyilvántartást vezessen azokról, akik a *mérnöki cím viselésére* a M. R. 1. §-a értelmében *jogosultak*. Ez a: „*Mérnökök nyilvántartása*”.

E törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtása tárgyában kiadott 85.042—1927. II. sz. keresk. miniszt. rendelet (az alábbiakban röviden: III. V. U.) I. fejezetének 1. §-a pedig azt mondja, hogy:

„a M. R. 11. § negyedik bekezdése értelmében vezető *mérnökök nyilvántartását* a Budapesti Mérnöki Kamara az egész országra kiterjedően és pedig mind a magyar állampolgárokra, mind pedig a magyar állam területén állandó lakással bíró külföldi állampolgárokra kiterjedően vezeti.

E rendelet 2. §-a azt is előírja, hogy a magyar állam területén lakó minden mérnök fenti célra adatokat tartozik a Kamarának bejelenteni és a bejelentett adatok közül egyeseket okmányokkal tartozik igazolni.

Ezen adatok bejelentésének megkönnyítésére a Kamara a múlt év nyarán az általánosságban ismert „Jelentkezés”-i űrlapot küldötte szét a Kamara tagjainak és azon nem-kamarai tag *mérnökök*-nek is, akik az alább felsorolt, — többrendbeli közhírrététel alapján a Kamarától ilyen űrlapokat kértek.

A „*Mérnökök nyilvántartásába*” való jelentkezés és a jelentkezési űrlapok kitöltésének mikéntje tárgyában a Kamara a következő esetekben fordult a magyar állam területén lakó mérnökökhöz:

1. 1927 júniusában a *Budapesti Közlöny*-ben,
2. Ugyanakkor a M. M. és É. E. Közlönyében, mint a Kamara hivatalos lapjában,
3. 1927 júliusában a jelentkezési ívek szétküldése alkalmával az íveken foglalt magyarázattal és az ívekhez mellékelte „*Tájékoztató*”-val,
4. 1927 szeptemberében a *Budapesti Közlöny*-ben,
5. Ugyanakkor a M. M. és É. E. Közlönyében,
6. Ugyanakkor a napilapokban,
7. 1927 novemberében „Figyelmeztetés” a M. M. és É. E. Közlönyében,
8. 1928 februárban „Körlevélben”, mely az összes tagoknak megküldetett és
9. ugyanakkor a nem-tagok részére a napilapokban.

Ezen intézkedések után a kamarai tagok, valamint a nem-kamarai tag mérnökök jelentékeny része beküldötte a kitöltött jelentkezési íveket. Azonban még mindig mintegy 700 kamarai tag egyáltalában nem jelentkezett s a jelentkezettek közül is számosan — tagok és nem-tagok — elmulasztották a szükséges okmányok csatolását.

A tagok közül sokan azon téves indokolással nem csatoltak okmányokat, hogy az okmányokat már egyízben a Kamaránál bemutatták.

Tévesnek kell ezen indokolást minősítenünk, mert ha az okmányok annakidején a kamarai tagsági kérvényhez csatoltattak is, de azok adatait a Kamara nem jegyezte fel, minthogy akkor még arra az esetek túlnyomó részénél sem ok, sem rendelet nem volt, hanem a Kamara az okmányokat a tagfelvétel jogerőre emelkedéséről szóló értesítéssel visszaküldötte.

És mivel a Kamara annyi tájékoztatás és felhívás után már nem halaszthatta tovább a M. R. és III. V. U.-ben megszabott köteletségének teljesítését: A *mérnökök nyilvántartásának felfektetését*, illetve a „Jelentkezések” feldolgozására vonatkozó munka megindítását, tehát kénytelen volt minden egyes hiányos „Jelentkezés” benyújtójának postán ajánlva újabb felszólítást küldeni és az okmá-

nyok pótlását a felelőssége tudatában most már *erélyesen megsürgetni*.

Ezen ajánlott felhívások küldése immár a *tizedik* művelet volt, melyet a Kamara a Mérnökök Nyilvántartásának elkészíthetése érdekében folyamatban tett.

A Kamara sajnálattal állapítja meg, hogy eddig mintegy 3000 ilyen felszólítást volt kénytelen kiállítani és részben már postán el is küldeni, amelyekre oly lassan érkeznek be a kért okmányok, hogy már mindig

kereken 1000 kamarai tag és

kereken 1000 nem-kamarai tag mérnök

jelentkezési íve fekszik részben vagy egészben okmányok nélkül és teszi lehetetlenné a jelentkezési anyag feldolgozását és a Mérnökök Nyilvántartásának elkészítését.

Mivel a *Mérnökök Nyilvántartásának elkészítését törvény írja elő*, a Kamara válaszmánya most már a törvénynek mindenáron érvényt szerzendő, a következő intézkedéseket határozta el:

1. A Kamara azon tagjaival szemben, akik nyilvántartási adatszolgáltatási kötelezettségüknek eddig egyáltalában nem tettek eleget és sem a jelentkezési ívüket, sem okmányaikat be nem szolgáltatták, e mulasztásért a M. R. 36. §-át fogja alkalmazni, melynek értelmében:

Kisebb mulasztások vagy rendetlenségek esetében a Mérnöki Kamara válaszmánya a Kamara tagját — meghallgatása után, de alakszerű eljárás mellőzésével — írásbelileg meginthei vagy 200 pengőig terjedhető rendbírsággal sújthatja;

2. folytatja a személyre szóló ajánlott levélbeni felhívások szétküldését a hiányosan jelentkezettekhez a hiányzó okmányok beküldése érdekében;

3. azon tagokkal és nem-tag mérnökökkel szemben, akik személyre szóló ajánlott levél felhívást már kaptak, de ennek dacára sem küldték be a szükséges okmányokat: a Kamara el fog járni a III. V. U. 4. §-a alapján, mely azt mondja, hogy:

„az a mérnök, aki . . . . bejelentési és igazolási kötelezettségének nem tesz eleget . . . . amennyiben a cselekménye súlyosabb büntető rendelkezések alá nem esik, *kihágást követ el*.”

A Kamara kénytelen ezen eszközt is igénybe venni és a kihágási eljárások indítása iránti megkereséseknek az illetékes kir. járásbíróshoz való benyújtását megkezdi.

A Budapesti Mérnöki Kamara válaszmányának 1928. évi május hó 16-án tartott üléséből.

Thoma Frigyes s. k.
titkár.

Dr Kossalka János s. k.
elnök.

K Ü L Ö N F É L É K

Halálozás. *Petraschek* Károly dr. ny. udvari tanácsos, az egykori közös pénzügyminisztériumban, 83 éves korában Münchenben elhunyt. Változatos, rendkívül sokoldalú pályája kezdetén, a mult század 60-as éveinek második felében egyideig az osztrák-magyar államvasút bánáti birtokain, majd 1870-ben a magyar pénzügyminisztérium meghívására a görgényi erdőkben szállító eszközök berendezése körül tevékenykedett. 1887-től 1907-ig a boszniai erdőgazdasági ügyek referense volt a közös pénzügyminisztériumban. A rendkívüli nagy technikai és kerekedelmi tudás felett rendelkező szakember rokonszenves alakjára a magyar kartársak közül különösen azok fognak kegyelettel visszemlékezni, akik az Országos Erdészeti Egyesület 1905. évi boszniai, 1911. évi honi és 1913. évi ausztriai tanulmányútján az elhunyt kíséretében résztvettek.

*

Hauptvogel Frigyes, az egri főkáptalan erdőtisztje, az O. E. E. volt rendes tagja f. é. június hó 4-én Bogácson elhunyt.

*

Divald Béla ny. m. kir. erdőtanácsos, az Orsz. Erdészeti Egyesület alapító tagja, f. évi május hó 8-án 74 éves korában agyvérzés következtében hirtelen elhunyt a cseh megszállás alatt lévő Zsarnócán.

A megboldogult az Erdészeti Lapok és különösen a Magyar Erdész hasábjain értékes irodalmi munkásságot fejtett ki. Mint kiváló erdőgazda, a garamrévi erdőgondnokságot mintaszerű belterjességgel kezelte, három fanemmel folytatott bámulatos, szép, természetes felújításai a főiskolai hallgatónak évről-évre bemutatásra kerültek. A főiskolai tanári kar részére berendezett reihai vadászparadicsom közismert alkotása volt s mint erdőgazdának, különösen a *Jegenye*-fenyő kultiválásában telt öröme.

Divald Adolf erdőmérnöki tanulmányainak befejezése után 1878-ban résztvett Bosznia-Hercegovina okkupációjában, mint századparancsnok s megszerezte a hadiérmet. 1879-től 1893-ig a mármaroszigeti, szászsebesi és lugosi hivataloknál különféle beosztásban működött, innen 1914-ben — saját kérelmére történt nyugdíjazásig — garamrévi erdőgondnok, végül pedig a cseh megszállásig a besztercebányai róm. kath. püspökség barsberzencei erdőgondnoka volt. Kilenc gyermeket nevelt fel, de 4. fiát, az utolsót, mint hősi halottat, neki kellett eltemetnie.

Amikor 1919-ben a cseh zsupán installációjára a megye intelligenciájával együtt őt is Aranyosmarótra rendelték, az ízig-vérig magyar embert a szégyen izgalmi következtében hűdés érte a vasúton s innen kezdve csak azért imádkozott, hogy a magyar feltámadást megérhesse.

Gróf Zichy Béla, a lengyeltóti és nagyvázsonyi uradalmak tulajdonosa, az Országos Erdészeti Egyesület régi alapító tagja, a jótékonyágáról ismert főúr, f. é. június hó 3-án Budapesten elhunyt. Az Országos Erdészeti Egyesület benne az erdő igaz barátját gyászolja, aki az egyesületet legkritikusabb napjaiban anyagiag is támogatta. Áldott legyen emlékezte, béke hamvaira!

Adatok a feketeharkály (*Dryocopus martius* L.) előfordulásához. (Írta: *Barthos Gyula* hercegi erdőmester.) Most, hogy az ornithologiai érdeklődés felkeltése irányában hivatalos szervünkön: a Magyar Madártani Intézeten kívül más társadalmi tényezők is megmozdultak, nem lesz érdektelen aktualitásán felül beszámolnom ugyanezen helyen, amelyen 1921-ben az Erdészeti Lapokban körkérdéssel fordultam szaktársaimhoz, a nagyobb összefüggő erdeinkben eléggé titokzatosan élő, érdekes feketeharkály előfordulásáról beérkezett megfigyelési adatokat felsorolni.

Nincs jogom részemről szemrehányást tenni az érdeklődésnek megnyilvánult igen csekély volta miatt, mivel ezt a legrettenetesebb mértékben szakunkat sújtó körülmények tragikus mostohasága igazolja, mégis őszintén tartozom e helyen pro domo feltárni a tényt, hogy az a régebbi, évtizedeken át ragyogó eredményeket produkáló ornithologiai hajlam és készség, melyről hazánk erdőtisztikara példát mutatott, mintha vesztett volna erőteljességéből és aktivitásából! A szakunk őszerején nyugvó bizalmam feljogosít azon biztos reményre, hogy adandó alkalommal és a szervezetség kereteiben e téren is külön hivatottságunkat és szoros érdekeltégünket mindenkor ki fogjuk domborítani egyelőre a mai szűk téren, később a teljes működési tér régi, jogos pilléreire!

A majdnem varjúnyagyságú és vörös fejtetejű, illetve tarkójú feketeharkály egyike legérdekesebb és szinte kizárólag a mi birodalmunk: erdeink titokzatos mélyét állandón lakó erdei madarainknak, amellyel való találkozás ott is, hol leggyakoribb lakónak mondható, mindenkor legalább is ujság, ha nem is ritkaság és az egyedül járó erdészemberre — gyanakvóan vigyázatos lévén egész lénye —, érdekes eset és mintha az azonos életmód rokonszenvét keltené fel. Közös az erdész és e madár sorsa! Mindkettő nagy-nagy, minél nagyobb erdőket szeret, kedveli a csendet és nyugalmat, szereti az öreg nagy fákat, a magányt és előszeretettel marad feltünéskül, rejtőzötten, kint az erdőn nem kedveli a társaságot és zajt és egész lénye annyira jellegzetesen erdőgazdasági, hogy szinte feltünő, miszerint az erdészek részéről külön oly becéző nevet tudtommal még nem visel, mint a német erdészlet és vadászat multjából közismerten Meister Petz névvel jelölt barnamedve.

Madarunk gazdasági jelentősége is kizárólag erdőgazdasági lévén, életmódjának jelenségei és táplálkozásának viszonyai iránt is

elsősorban erdőgazdák érdeklődtek, legtöbbet *Altum* B. dr. eberswaldei erdészeti akadémiai tanár (1878) és utána más, főleg német erdőgazdák és egyben ornithologusok. Cikkírót is madártani hajlaimain kívül ezen erdőgazdasági viszonylat is különösen serkentette és ma is izgatja arra, hogy bármely úton és módon a feketeharkályról minél több adat ismeretéhez jussunk.

Mivel a magas- és középhegység erdeiben általánosabban ismerős, annál érdekesebb a mai Csonkaország erdeire való viszonyának ismerete.

Az Erdészeti Lapokban megfigyelésére vonatkozólag közzétett körkérdésre, sajnos, csupán hét értesítés érkezett, még pedig három Baranya, három Somogy és egy Zala vármegyéből, ezen hét jelentésből is három ugyanegy somogyi uradalomból összevontnak vehető.

Dokupil Adolf főhercegi erdőtanácsos a Mohács melletti Izabella-földről arról értesít, hogy a feketeharkály a bellyei főhercegi uradalom erdeiben 15—20 évvel ezelőtt — vagyis a XX. század elején — észleltetett először, most már, ha nem is gyakori, de állandóan látható, illetve hallható.

Stark Dezső urad. főerdész Baranyasellyéről a következőket írja: „A feketeharkályt állandóan tapasztaltam Varazsd megye krapinai és ivaneci járásaiban tölgy, bükk és jegenyefenyvesekben, Baranyasellye határában is láttam már néhányszor, Gesnye erdő részben is évenként egyszer-kétszer látható, illetve inkább hallható. Azt hiszem, hogy míg lesznek öreg tölgyesek Baranyában, addig a nyugati határszél hegységeiből néha ide is lerándulnak.”

V. J. kir. közalapítványi erdőőr szerint a feketeharkály Baranya megye öreg erdeiben, hol 90—120 éves odvas fák vannak, állandóan tartózkodik, megfigyelte Pécs város, a pécsi püspökség és a kir. közalapítvány vasasi erdeiben.

Báró *Inkey* Pál iharosi nagybirtokos, jelenleg az Országos Erdészeti Egyesület alelnöke, szóval volt szíves 1922-ben cikkíróval közölni, hogy a nagyikterjedésű Alsóerdőn állandóan előfordul, néha Ikló erdő részben is megfigyelte, az utolsó tíz évben körülbelül tízszer észlelt egy-egy darabot, gyűjteménye részére lőni is akart, de nem sikerült.

Mérey Andor, báró *Inkey* urad. erdőmérnök szerint 1921 ősz óta Ikló erdő rész fenyveseiben tartózkodik egy darab, melyet párszor látott, sípoló (Chernel szerint siralmasan ejtett pliii-jü, hliii-jü, kliii-jő, illetve reptében hangoztatott szaggatott krikk-krikk-krükk-krükk) hangját azonban többször hallotta. *Krivanek* Ferenc iharosberényi urad. főerdész egyidejűleg értesített, hogy néhány pár a báró *Inkey* Pál által említett Alsóerdőben tartózkodik és 1922 február 25-én már hallatta szerelmi énekét.

A hetedik értesítés *P. L.* nagyrécsei (Zala vm.) urad. erdésztől érkezett, ki feketeharkállal pagonyában három év alatt 3—4-szer találkozott, mint állandó madarat ismeri azonban a kaposvárkörnyéki Zselic erdőségből és Zalaegerszeg-Bezeréd (Zala vm.) vidékéről. Ugyanő jelzi azon megfigyelését, hogy hangját leginkább időváltozás előtt — különösen esős idő beállta előtt való napokban (?) — szokta gyakrabban hallatni.

Midőn fenti jelentésekért e helyen hálás köszönetet mondok, azokhoz fűzöm saját dunántúli tapasztalataim rövid közlését.

1907. évig a báró Inkey uradalom erdeiben és Nagykanizsa (Zala vm.) legszélesebb körű erdőségeiben soha egy példányt sem észleltem, erdő és vadőröktől a feketeharkályról egyáltalában nem hallottam, valószínűnek látszik tehát, mint *Dukopil* és *Stark* kartársaim is szükségesnek tartották megjegyezni, hogy a feketeharkály Dunántúlon szélesebb körben csakis e század elejétől ismert, vagyis körülbelül 25 év óta a szomszédos hegyvidékekről levándorolva mondható megtelepedettnek, illetve állandósultnak.

A sors 1919. évtől Nagykanizsa vidéke ávifaunájának folytatóságos megfigyelését tűzvéni ki részemre további megfigyelési területül, állíthatom, hogy a feketeharkállal évenként legfeljebb egyszer, a legkülönbélebb helyeken találkozom, így a herceg Batthyány hitbizomány zalamegyei erdeiben felváltva, egymástól elütő más-más erdőrészben, egyszer a Mura felé fekvő tölgy, eredeifenyves állományban május havában (tehát azon évben költőpár tartózkodhatott Bajcsa község határában), máskor Homokkomárom község határában Zsigárd, Lászlóerdő és Obornak erdőrészekben különösen késő őszi és tél folyamán. Feltétlenül kóborló és költés tekintetében évekre kimaradó, helyét erősen s gyakran változtató madár, mely jelenleg számbelileg még igen gyér előfordulása. Körülbelül tíz helyi adatból négy megfigyelés esik Lászlóerdő ákácállománya közé szorult pár kat. hold kiterjedésű eredeifenyő, bár csak átlag 35 éves pusztuló állományra, melynek faegyedei az ákác nyomása következtében rohamosan pudvásodnak és száradnak el.

Összefüggő erdőktől távol egy esetben sikerült egy példányt látnom, amely a síkságon nyíltan fekvő Nagykanizsa várostól délre alig két kilométer távolságban, nagykiterjedésű réteken álló, egy koros tölgyfacsoportig merészkedett elkóborolni 1923 január havában; praeparálás céljából elejtendő, a feketeharkályt hosszabb cserkészgetés után a facsoport egy legszélső tövönyszáradt öreg tölgyfája törzsére sikerült szorítanom, elszállása után — midőn a Principális vízlevezető csatornán átrepült — sörétes fegyverem jobbcsövével lelőttem, egy a maga nemében páratlanul ritka coup-doubléra nyílt azonban alkalmam, midőn a lövésre a félig jeges mederből felrepülő egyes tőkésrécegácsért sikerült a balcsővel leemelnem.

Mivel madarunk, elsősorban a mi részünkről, nézetem szerint az eddigénél több, sőt minden fokozottab figyelmet megérdemel és a rendelkezésre álló adatok nem elegendők, arra kérem kartársaimat, hogy fenti rövid ismertetés kapcsán a feketeharkály előfordulására vonatkozó megfigyelési adataik beküldését folytatni szíveskedjenek.

Mádon talált megkövesedett fadarabok. (Írta: Nagy Károly.)
Pár év előtt malomellenőri minőségben Mádon, a boráról híres hegyaljai községben járván, az akkori főjegyzőt hivatalos ügyben fölkerestem, aki *Máriássy* Ödön kúriájában lakott.

Az udvaron áthaladva, szemembe ötlött két darab, lapjukra felállított rozsdásbarna színű hengeralakú tárgy, amiket első pillanatban faragott oszlopok darabjainak véltem lenni. Szatmárban, Szinérváralján és környékén, valamint a hegyalján szőlőkben láttam úrilakoknál, présházaknál stb. hasonló faragott kőből készült tornácoszlopokat. Körültekintvén az udvaron, a tornácon is észrevettem a hengeralakú darabokhoz hasonló, széthasgatott, illetve tördelt, aprított tűzifához hasonló kisebb-nagyobb darabokat. Úgy ezeket, mint a hengeralakú darabokat tüzetesebben megvizsgálván, megállapítom, hogy azok nem faragott tornácoszlopokból kerültek ki, hanem megkövesedett fatörzsrészek maradványai.

A főjegyzőtől nem tudtam meg, hogyan és honnét kerültek ezek a tárgyak *Máriássy* Ödön udvarára, mivel ő még nem régen lakott Mádon. Többektől kérdezősködvén, *Medgyesy* malomtulajdonostól sikerült megtudnom, hogy ezeket a megkövesedett fadarabokat e század elején, talán 1902. évben Mád község határában, a tállyai határ közelében *Bihary* Sándor szőlőjében talajforgatás (rigolozás) közben találták. Többre is akadtak ott, de azokat bedobálták egy nagy gödörbe, csak ezeket hozták el s odaadták *Máriássy* Ödönnek.

Ezek a darabok egy törzsből származnak, amit talán a könnyebb szállíthatás végett széjjeltörtek. Amint emelgetés útján magam is meggyőződtem róla, a hengereknek térfogatukhoz mérten aránytalanul nagy súlyuk van. E miatt egy darabban szekérre felrakni elég nagy fárdsággal járt volna. Ezt a nagy súlyt a fa szövetébe behatolt s kövesedést előidézett silikátoknak lehet tulajdonítani.

A hengeralakú darabok külső felületükön rozsdásbarna színezetűek, keresztmetszetükön pedig részint a vizezett tejhez hasonló világoskékes, részben üvegszerű színezetek láthatók.

Az egyik hengeralakú törzsrész 58 cm. hosszú, 24,5 cm. vastag, a másik pedig 60 cm. hosszú és 24 cm. vastag. Az átmérők nagyságából is megállapítható tehát, hogy a két darab törzsrész egy és ugyanazon fából került ki. A tornácon összerakott darabok közül

megmértem még a többieknél nagyobb dongahasítványhoz hasonló 34 cm. hosszú, 24 cm. széles darabot, amelyen egyes helyeken a tölgyfa bélsugarakhoz hasonló, fénylő sávokat vettem észre.

A hengerek keresztmetszetén egyes helyeken nagyon kis mértékben felismerni lehet, de inkább csak sejteni az évgyűrűk nyomait, amelyek 2—3 milliméter szélesek. Sőt egyes helyeken a likacs-gyűrűkben előfordulókhöz hasonló betömött likacsokat képviselő kis pontokat is véltem fölfedezni. Teljes határozottsággal azonban nem tudtam megállapítani, hogy valóban azok lettek volna, mivel nem volt nálam nagyítóüveg, hogy további tüzetesebb vizsgálatot végezhettem volna. A megkövesedett fadarabok vizsgálatánál szerzett összbnyomásom alapján azonban mégis azt tartom nagyon valószínűnek, hogy a kérdéses megkövesedett fa vagy tölgy-, esetleg kőris- vagy szilfa lehetett.

Ezt a föltevésemet némileg kétségesé teszi az a körülmény, hogy az egyik hengeralakú törzsdarabnak külső felületén egymással csaknem átellenben 4 olyan águdorodásféle kinövés vehető észre, mint amilyenek a jegenyefenyőfáknál, a pereszleneknél az elhalt ágak beforrt sebhelyein szoktak keletkezni.

Ezt a jelenséget azonban a többi, már elősorolt tulajdonsággal szemben nem tartom elegendő döntő bizonyítéknak arra nézve, hogy előbbeni véleményemet, hogy t. i. a megkövesedett fa, eredetileg tölgy- vagy szil-, esetleg kőrisfa lehetett, megváltoztassam. Ezenkívül nem is tartom valószínűnek, hogy az aránylag meleg klímájú, nem túlságos sok csapadékban részesülő Tokajhegyalján a jegenye vagy egyéb túlevelű fa őshonos lett volna.

Amint tudjuk, a megkövesedett fát faopálnak nevezik. Erre vonatkozólag dr. *Szterényi* Hugó a Pallas Lexikon XIII. kötetének 444. és 445. oldalain a következőket közli. Fásszerkezetet mutat a faopál, melyben a kövesítő anyag, az opál a fa szerves anyagának helyét foglalta el és rajta a fa szerkezete igen jól felismerhető. Opálosodás az a folyamat, amidőn valamely szerves test anyaga helyébe opál rakódik le és ez azt megkövesíti. Gyakori jelenség ez fáknál, melyek elopálosodnak és faopállá változnak. A fa ugyanis gyökerein át vízben oldott kovasavat (siliciumdioxydot Si O₂) vett szöveteibe, ami azonban lerakódott és megkövesítette, elopálosította az egész fát. A kövesítő anyagok között egy sincs, mely a szerves testeknek, nevezetesen a fának plasztikáját oly híven adná vissza, mint az opál. Azt írja továbbá, hogy nálunk, különösen Tokajhegyalján. Megyasszó vidékén látni legszebben az opálosodás munkáját, Nemcsak vastag fatörzseket, hanem vékony ágakat, leveleket, sőt terméseket is találni elopálosodva. Északamerika egyes vidékein egész nagy elopálosodott erdők vannak.

Erre vonatkozólag megjegyzem, hogy Megyasszó község már

nem tartozik a Tokajhegyaljához, ami a vele szomszédos Monok és Hegyesbénye községekben végződik. E községek határát mély völgy választja el Megyasszóétól, melynek határában nem is láttam szőlőhegyeket.

Megemlítem még azt is, hogy malomellenőri minőségben 1920—1922. években a Tokajhegyalját Sátoraljujshelyről kiindulva, Sárospatakon, Bodrogolaszin, Olaszliszkán, Tolcsván, Erdőhorvátin, Erdőbényén, Bodrogszerdahelyen, Tokajon, Tarcalon, Szerencsen, Mádon, Tállyán, Ondon, Golopón, Monokon és Hegyesbényén át többízben keresztül-kasul barangoltam, de kivéve Mádot, egy községben sem hallottam megkövesedett fákról. Ha olyan gyakori jelenség lenne az opálosodás azon a vidéken, mint ahogy dr. Szterényi H. állítja, valamelyik községben mégis csak hallottam volna még más megkövesedett fáról is, nemcsak a mádiról.

Valószínűnek tartom, hogy az előbbeniekben ismertetett megkövesedett fadarabok még most is ott hevernek Máriássy Ödön mádi kúriájának udvarán. Mindenesetre érdemes lenne, hogy azokat valamelyik tanárunk tüzetesebben megvizsgálja, hogy minden kétséget kizáró módon megállapítsa a megkövesedett fa fajtáját.

Megemlítem még, hogy évekkal előbb, amint emlékezem, dr. *Tuzson* János műgyet. tanár kollégánk ismertetett az Erdészeti Lapokban hasonló megkövesedett fadarabot, amit, ha jól emlékszem, Selmecbánya környékén találtak.

Az állami üzemek, intézmények és hivatalok tűzifa-szükségletének biztosítása érdekében kiadott kormányrendeletéről. Vett értesülés szerint a minisztertanács f. évi március havában a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályának előterjesztésére olyképen határozott, hogy a kormányzat egyes ágazataihoz tartozó állami üzemek, intézmények és hivatalok a tűzifaanyag beszerzésére irányuló versenytárgyalások kiírásánál és tűzifaanyaguk beszerzésénél mindenkor a szükségelt mennyiségnek legalább 50 százalékát cser- és tölgytűzifában és legalább is 20 százalékát dorongtűzifában kötelesek megállapítani s hogy ezt a megállapítást már a folyó évi tűzifabeszerzéseknél is alkalmazniok kell.

A kormányzat fenti elhatározására főleg az a körülmény szolgáltatott okot, hogy a hazai tűzifafogyasztás, annak ellenére, hogy a trianoni békeszerződés következtében bükköseink legnagyobb részét elvesztettük, a bükkűzifát, a visszamaradt erdeink zömét képező tölgy- és csertölgy-erdőkből termelhető tölgy- és csertölgy-tűzifával szemben előnyben részesítette, sőt az állami hivatalok, állami üzemek és katonai intézmények is majdnem kizárólag csak bükkűzifát fogyasztottak és ilyen faanyag szállítására hirdettek a multban pályázatot.

Ezen egészségtelen s a közgazdaságot súlyosan károsító állapotnak azután az lett a szomorú következménye, hogy a tölgytüzifa és a bükküzifával tüzierőben versenyző csertüzifa nagy része akkor, amikor csonka országunk óriási tüzifabehozatalra szorul, számos hazai erdőgazdaságunkban értékesítetlenül és pusztulásnak kitéve visszamaradt a vágásokban és ugyanakkor kénytelenek voltak erdőbirtokosaink az erdőgazdasági többtermelést szolgáló és a jövő, értékes faállományok nevelése szempontjából nélkülözhetetlen gyéritéseket és tisztázó vágásokat teljesen elhanyagolni, mert az azokból kikerülő tüzifát értékesíteni nem tudták.

Az ország közgazdaságában ez az állapot természetesen károsan éreztette hatását és azon feltétlenül változtatni kellett. Minthogy a magánfogyasztókra befolyást gyakorolni nem lehet, a kormányzat a közgazdaságunkat sújtó állapotot az állami üzemek, intézmények és hivatalok fafogyasztásának megfelelő s fentjelzett irányításával kívánt segíteni.

Reméljük, hogy a kívánt eredmény, melyet hazai erdőgazdaságaink fognak elsősorban méltányolni, nem marad el.

X.

M. kir. Földmívelésügyi Miniszter.

FELHÍVÁS (Kivonat)

az Államerdészeti Tisztviselők Gyermekének Nevelését Segélyező Alapból az 1928—1929. tanévben kiosztható segélyek ügyében.

A m. kir. földmívelésügyi minisztérium szolgálati ügyköréhez tartozó államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alapból az 1928/29. tanévre szóló segélyek az 1915. évi 104197. szám alatt jóváhagyott szabályzat 8. §-ának 4. pontja értelmében az 1928. évi augusztus havában kerülnek kiosztásra.

Az idézett szabályzat értelmében segélyben részesülhetnek az állami erdészetnél (kincstári erdőknél, állami ellátásba vett községi stb. erdőknél, erdőfelügyelőknél, a Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskolánál, az Erdőgazdasági Szakiskolánál, az Erdészeti Kísérleti Állomásnál és az Erdőöri és Vadöri Iskoláknál) alkalmazott tényleges szolgálatban álló, nyugdíjazott és elhalt tisztviselőknek (erdőtisztteknek, erdészeti tanároknak, erdészeti mérnököknek, kincstári erdészeti orvosoknak, erdőszámvevőségi tisztviselőknek, irodatisztteknek) mindkét nembeli gyermekei, illetőleg árvái, ha az alább felsorolt belföldi intézetek valamelyikének rendes tanulói közé az 1928/29. tanévre felvétettek, továbbá, ha az 1927/28. tanévben a tanulmányi előmenetelt igazoló bizonyítványaikban kitüntetett összes osztályzatuknak legalább fele kitünő, jeles, igen jó, vagy jó.

Elégtelen osztályzat a segélyezést kizárja.

Tornából, énekből, valamint az egyes nem kötelező tantárgyakból nyert osztályzat az igényjogosultság megállapításánál nem jön számításba.

A kérvényhez a folyamodás időpontját közvetlenül megelőző tanévről szóló iskolai végbizonyítványt kell csatolni, kivéve azt az esetet, ha a gyermek erről a tanévről ilyen bizonyítványt a saját hibáján kívül nem kaphatott, amely esetben kellő megokolással a még előbbi évi iskolai végbizonyítványt kell csatolni.

Azok a tanintézetek rendes tanulói részesíthetők segélyben, amelyek a Szabályzat 21. §-ában vannak felsorolva.

A segélyek adományozása a folyamodó tisztviselő, illetőleg árva vagyoni viszonyainak számbavételével történik. Egyenlő igényjogosultság mellett előnyben részesülnek az árvák s azok a tisztviselők, kiknek több ellátatlan gyermekük van, vagy akiknek hivatali székelyén tanintézet nincsen.

A tisztviselők rendszeresen csak egy gyermek nevelésére nyerhetnek segélyt, 2 gyermek, vagy rendkívüli esetben 3 gyermek után csak akkor, ha az illetőnek első esetben legalább 4, vagy a második esetben legalább 5, még szülői ellátást igénylő gyermeke van.

A segély a Szabályzat értelmében mindenkor csak egy-egy tanévre szól. A segélyben részesülő a következő tanévben is részesülhet segélyben, de csak új kérvény alapján.

A segélyezés iránt benyújtott kérvényekben okvetlenül ki kell tüntetni: *a folyamodó évi fizetését, illetőleg nyugdíját, összes ellátatlan gyermekeinek számát és korát, a tanintézetet, melyet látogatni fognak, az esetleg élvezett ösztöndíj, vagy más ilyenmű állandó segély összegét: s a kérvényhez csatolni kell az összes gyermekek legutolsó iskolai bizonyítványait, nemkülönb a szülők vagyoni állásáról szóló hatósági bizonyítványt, illetőleg atyátlan, anyátlan árváknál az árvaszék igazolványát.*

Amennyiben a kérvényekhez a szükséges iskolai bizonyítványok, vagy egyéb okiratok *valamely körülmény miatt egyidejűleg csatolhatók nem volnának*, a kérvényt az alább kitézött határidőre iskolai bizonyítvány stb. nélkül is *feltétlenül* be kell nyújtani és az iskolai bizonyítványt annak elnyerése után pótlólag bemutatni.

Az alapból nyerhető segélyek adományozására irányuló *bélyegtelen* kérvények: „Az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intézőbizottságához” (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11. sz. III. em. 308. ajtó) címezve, továbbítás céljából a lakóhelyükön lévő, vagy az ehhez legközelebb fekvő valamelyik állami erdészeti hatóságnak adhatók át, vagy esetleg közvetlenül postán küldhetők el, de mindenesetre oly időpontban, hogy a *kérvény legkésőbb július hó 8-án Budapesten rendeltetési helyén legyen.*

A május 9-iki szélvihar károsításai a „Csákvár—Gesztes”-i hitb. uradalomban. Gróf Esterházy Móric Csákvár—gesztesi hitbizományi erdejében a május 9-iki szélvihar mintegy 20.000 kat. holdon 2493 drb fát döntött ki. Az erdőbirtok 100 éves vágásfordulóban fokozatos felújító vágásos szálerdő-üzemmódban van kezelve. A fafajok megoszlása a következő volt: Cser 379 drb, tölgy 540 drb, bükk 1322 drb, kőris 145 drb, hárs 30 drb, gyertyán 22 drb, juhar 24 drb, erdei fenyő 31 darab. Nem volna érdektelen annak a jelenségnek közelebbi megvizsgálása, hogy a különben szélálló bükkfák miért estek áldozatul a viharak ilyen nagy számban.

8. KIMUTATÁS

a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolai Segélyző Egylet alaptökéjének gyarapítására

1928. évi május 1-től 31-ig az erdészeti társadalom részéről felajánlott és befolyt adományokról.

A) *Felajánlott adomány*: Seemann György beszüntetésig évenként 20 pengő.

B) *Beküldött adományok*: Asbóth István 2, Béky Albert 2, vitéz Borsay Ferenc 5, Botos Géza 2, Botos Sándor 10, Braxatoris Zoltán 3, Burdáts János 2, Cseke Lajos 1, Csernetzky Károly 1.50, X. Y. 100, Dercsényi István 2, Dimák Ödön 5, Egly József 3, Faragó Béla-cég Zalaegerszeg 10, dr. Fehér Dániel 2.50, vitéz Fejes József 1, Fekete Zoltán 5, Füstös Zoltán 2, Gloser Dezső 1, Haracsi Lajos 1, Héjj János István 1.50, Hohoss János 2, Holba Miklós 2, Horváth Rezső 2, Karatnai Köntzey Árpád 5, Kelle Artur 5, Kelemen Jenő 4, Kiss Lajos 1, Kósa Gyula 2, Kostialik János 30, Kovaliczky Vladimir 3, Kovássy Kálmán 2, Kováts Ernő 1, dr. Kövessi Ferenc 5, Krippel Móric 5, vitéz Kristófy Gyula 2, Krizmanits Ferenc 2, Kuka József 2, Kutasy Viktor 1, Laczkó Béla 2, Lesenyi Ferenc 5, Létay Gyula 2, Mayer Zoltán 1, Maróthy Emil 4, Modrovits Ferenc 3, Nagy Jenő 2, Orbán László 2, Plauder Nándor 1, Polakovics György 2, Rácz József 10, Richter György 20, Rikly István 1, Ronchetti Gáspár 10, Roth Gyula 5, Seemann György 20, Sébor János 3, Szarkássy János 5, Szegedy Oszkár 2, Szeles István 10, Szőke Győző 12, Szpiska Mihály 2, Takács János 2, Tirts Rezső 5, vitéz Totth László 2, Török Béla 1, Trauer Ervin 1, Ulbrik Gyula 5, Urad. Erdőhivatal Diósjenő 10, Vági István 5, Velics Gyula 1, Zsák Lajos 2 pengőt.

A jelen kimutatás szerint befolyt összeg 396 pengő 50 fillér, amelyhez hozzáadva a már előzőleg kimutatott befizetések összegét, a gyűjtés eddigi eredménye 3693 pengő 78 fillér.

A *Segélyző Egylet csekkszámlájának száma 57936*. Kérem azokat a kollégákat, akiknek korábban küldött eredeti csekklapunk már

nem áll rendelkezésére, hogy adományait „M. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolai Segélyző Egylet, Sopron) címen a fenti számú csekkszámánkra a postahivatalokban és dohánytőzsdékben kapható *bianco* csekklapon fizessék be.

Sopron, 1928 június 1.

Széki János,
főisk. tanár,
a Segélyző Egylet elnöke.

KÖZLEMÉNY.

Közhírré teszem, hogy a rimakokovai születésű *Jerem János* részére 1920. évi november hó 13-án kelt 1785. szám alatt kiállított eredeti erdészeti államvizsgái oklevél elveszvéen, annak pótlására nevezettnek 1927. évi 1. sz. alatt az eredetivel egyenlő értékű hiteles másodlat állíttatott ki, mellyel az eredeti oklevél érvényét veszti.

Budapest, 1928 május 23.

Pfeiffer Gyula
miniszteri tanácsos,
az erdészeti államvizsga-bizottság elnöke.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből

A magyar királyi földművelésügyi miniszter előterjesztésére az állami erdőmérnökök személyzeti létszámában *Franciscy Vilmos*, *Létz Lajos*, *Székács Vince*, *Krause Dezső* erdőtanácsosoknak a főerdőtanácsosi, továbbá *Katona István*, *Vető Gyula*, *Marsalkó Ferenc* és *Lengyel Sándor* főerdőmérnököknek az erdőtanácsosi és végül *Csernay Antal* erdőmérnöknek a főerdőmérnöki címet adományozom.

Budapest, 1928. évi április hó 26. napján.

Horthy s. k.

Mayer s. k.

*

A kormányzó a m. kir. belügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy *Tober Sámuel* magyar királyi főerdőmérnöknek *nemzeti szempontból* értékes szolgálataiért elismerése tudtul adassék.

RENDELETEK TÁRA

A m. kir. pénzügyminiszter 1928. évi 35.600. számú rendelete az 1921:XXXIX. t.-c. 29. §. (2) bekezdésében a halászatra és vadászatra megállapított rendelkezések módosításáról.

Az 1921:XXXIX. t.-c. 29. §-ának (2) bekezdése egyebek közt a következő rendelkezést tartalmazza: „A törvény alkalmazásában östermelésnek számít . . . . . a vadászat és halászat. Nem számít azonban östermelésnek . . . . . a halászatnak, vagy vadászatnak bérelt területen kereskedés céljából üzése és a halaknak vagy vadaknak kereskedelem útján forgalombahozatala.”

Az 1927:V. t.-c. 37. és 39. §-ában nyert felhatalmazás alapján, amelynek értelmében a pénzügyminiszter — akár a hivatalos összeállításban, akár külön rendeletekben — az általános forgalmiadó anyagi jogi szabályain is tehet a változott viszonyokkal indokolt változtatást, az 1921:XXXIX. t.-c. 29. §. (2) bekezdésének fentidézett részét hatályon kívül helyezem és a halászat és vadászat általános forgalmi adókötelezettsége tárgyában a következőket rendelem:

„A törvény alkalmazásában östermelésnek számít a vadászat és halászat.”

Ennek a törvényes rendelkezésnek végrehajtása tárgyában — az 1921. évi 130.000. számú utasítás 9. §. (5) bekezdésének, valamint az e tárgyban kiadott egyéb rendeleteimnek hatályon kívül helyezése mellett — az alábbiakat közlöm:

Az általános forgalmiadóra vonatkozó jogszabályok alkalmazásában östermelésnek számít és nem esik általános forgalmiadó alá a halászat és mesterséges haltenyésztés sem abban az esetben, ha a hal forgalombahozatala (értékesítése) nem kereskedelmi tevékenység körében (nyílt üzlethelyiségben, állandó piaci bódében) történik. Nem tartozik általános forgalmiadót fizetni a halász (haltenyésztő) akkor sem, ha a halat csak alkalmoszerűen viszi a piacra. Ilyen esetben azonban a halász (haltenyésztő) helyhatósági bizonyítvánnyal igazolni köteles, hogy nem másoktól vásárolt halat

árusít. A helyhatósági bizoyítványt a hivatásos halász és haltenyésztő részére egy halászati évre szóló érvénnyel is ki lehet állítani.

Őstermelésnek számít továbbá és nem esik általános forgalmiadó alá a vadászat és annak minden mellékhaszonvétele, ha a vadász a vadat (a vad húsát, bőrét stb.) kereskedelmi tevékenységnek nem tekinthető módon értékesíti, vagy csak alkalmyszerűen viszi piacra. Ez utóbbi esetben az értékesítő helyhatósági bizonyítvánnyal igazolni tartozik, hogy nem másoktól vásárolt vadat (vadhúst, stb.) árusít.

Ez a rendeletem 1928. évi július hó 1-én lép életbe.

Budapest, 1928. évi május hó 30-án.

A miniszter helyett:
Dr. Vargha Imre s. k.
államtitkár.

Az „Erdészeti Lapok“ 1928. évi VI. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjzabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajtaival szedett hirdetés milliméterenkint 20 fillér. (Egyszeri megjelenés mellett egész oldal 32 P.) Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajtaival szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíthatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény

Apróhirdetéseknél egy szó 12 fill., álláskeresleti hirdetéseknel 6 fill.

Külön mellékletek megegyezés szerint.

Pécs szab. kir. város polgármesterétől.

12606—1928. szám.

Pályázati hirdetmény.

Pécs szab. kir. város erdőgazdaságában nyugdíjazás folytán megüresedett, a m. kir. minisztérium 1927. évi 9000. M. E. számú rendeletéhez csatolt 13. számú kimutatásban megállapított illetményekkel javadalmazott II. oszt. erdőőri állásra pályázatot hirdetek.

A pályázati kérelemhez eredetben, vagy hitelesített másolatban a következő okiratokat kell csatolni:

1. Születési anyakönyvi kivonatot.
2. A legutolsó iskolai bizonyítványt.
3. Az erdőőri szakvizsga letételét igazoló bizonyítványt.
4. Hatósági orvosi bizonyítványt az egészségi állapot és szolgáltatóképesség igazolására.
5. A feddhetetlen előéletet, valamint a magyarországi proletárdiktatúra és esetleges megszállás alatti magtartást igazoló hivatalos bizonylatokat.
6. Az eddigi szolgálatot igazoló okiratokat.

Felhívom mindazokat, akik a II. oszt. erdőőri állást elnyerni óhajtják, hogy a fent felsorolt okmányokkal felszerelt, sajátkezűleg írt pályázati kérelmeiket nálam f. évi június hó 30-ának déli 12 órájáig nyújtsák be.

Az elkésve beérkezett pályázati kérelmeket nem veszem figyelembe.

A közhivatalban lévő pályázók kérvényüket hivatalfőnökük útján tartoznak benyújtani.

Az állást egyelőre csak egyévi próbaidőre töltöm be.

Pécs, 1928 június hó 4.

Dr. Nendtvich Andor s. k.
polgármester.

Ulmus Campestre mag P 2.—, Ulmus Montana P 2.—, Ulmus Americana P 4.50, Ulmus Efusa P 3.50, Ulmus Suberosa P 4.—, Nyírfamag P 2.—. Új termésből kapható. Kőszegi Fenyőmagpergető.

Magyar Erdőbirtokosok Faértékesítő Részvénytársasága

Budapest IX, Calvin-tér 7. sz.

Elvállalja termelt, tővönálló vagy feldolgozott fakészletek bizományi értékesítését, vesz és elad bármily mennyiségű tűzifát és fűrészelt anyagokat. Értékesítési kérdésekben készséggel áll az erdőbirtokos és erdőtiszt urak rendelkezésére.

Az „Erdészeti Lapok“ 1928. évi VI. füzetének tartalma:

	Oldal
<i>Egyesületi közlemények</i> : I. Meghívó felolvasó ülésre. — II. Meghívó az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának ülésére. — III. Meghívás vidéki közgyűlésre	195
<i>B. K.</i> : Tölgyfiatalosaink felszabadításának kérdése	196
<i>Péchy Kálmán</i> : Erdőbirtokosságaink ügyviteléről	199
<i>Czillinger János</i> : Periculum in mora	208
<i>Mayer Zoltán</i> : Gödöllőtől—Pécsig	211
<i>Hivatalos közlemények</i> : I. Felvétel és beiratkozás a soproni m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolára. — II. Hirdetmény az erdőőri és vadőri szakvizsgák ügyében. — III. Hirdetmény a „Mérnökök nyilvántartásába“ való jelentkezés ügyében	220
<i>Különtétel</i> : Halálozás. — Adatok a feketeharkály (<i>Dryocopus Martius</i> L.) előfordulásához. (<i>Barthos Gyula.</i>) — Mádon talált megkövesedett fadarabok (<i>Nagy Károly</i>). — Az állami üzemek, intézmények és hivatalok tűzifaszükségletének biztosítása érdekében kiadott kormányrendeletéről (X.) — Felhívás a gyermeknevelési segélyek kiosztása ügyében. — A május 9-iki szélvihar károsításai a „Csákvár-Gesztesi“-i hitb. uradalomban. — 8. kimutatás a bányamérnöki és erdőmérnöki Segélyező Egylet alaptökéjének gyarapítására befolyt adományokról. — Közlemény erdőmérnöki oklevél másodlatának kiállításáról	225
<i>Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből</i>	236
<i>Rendeletek Tára</i> : A m. kir. pénzügyminiszter 1928. 35600. sz. rendelete az 1921:XXXIX. t.-c. 29. §. (2) bekezdésében a halászatra és vadászatra megállapított rendelkezések módosításáról	237
<i>Hirdetések</i> :	I—I

